

Ova rijetka slika kopirana je iz *Antapodosisa* (izdanje iz 17. stoljeća), 1.000 godina starog teksta čiji je autor kremonski biskup Liutprand, koji je umro oko 972. Navodno prikazuje papu Stjepana VII. (VI) kako nadgleda ekshumaciju tijela pape Formozija, spreman za njegovo suđenje. Zanimljiv aspekt ove slike je papino pokrivalo za glavu, koje podsjeća na «krunu od rogova» kkvu je nosio Cezarov klan.

KRIMINALNA POVIJEST PAPINSTVA

KORUMPIRANOST I KRIMINALNI POSTUPCI PAPINSTVA KROZ STOLJE-
ĆA NEMAJU PREMCA: PRAVA POVIJEST PAPINSTVA PUNA JE SKANDALA,
OKRUTNOSTI, RAZVRATA, VLADAVINE TERORA, RATOVANJA I MORALNE
IZOPAČENOSTI.

Faks:

+61

Tony Bushby
© studeni 2006.

kontakt preko:
c/- NEXUS Magazine

PO Box 30
Mapleton, Qld 4560, Australija
(0) 7 5493 1900

Većina katolika proživi svoj život, ne čuvši niti jednu prijekornu riječ o bilo kojem papi ili pripadniku svećenstva. Ipak, zapisana povijest života svećeničke hijerarhije nimalo ne nalikuje današnjoj slici o njima, a prave priče o papama spadaju među najiskrivljenije u povijesti religije. Katolički povjesničar i njujorški nadbiskup, kardinal John Farley (umro 1916.), suptilno je priznao da bi «stare legende o njihovim raskalašenim životima mogle biti djelomično istinite..., da nisu strogo ustrajali na seksualnoj kreposti i da si je papinski dvor općenito dopuštao nepravdu, ali je vjerojatno da je moralno poboljšanje bilo na prvom mjestu u njihovim mislima» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Pecci, 1897., iii, str. 207). Pravi karakter papa u pravilu je bio tako lažno prikazivan da mnogi ljudi ne znaju da su mnogi pape bili ne samo dekadentni nego i najzvjerskiji i najpodmukliji vojni stratezi svih vremena. Kardinal Farley dodao je sljedeći komentar:

«Pape su bili privremeni vladari civilnog teritorija i prirodno je da su imali mogućnost prisilno ponovno osnivati ili širiti Crkvene države do potvrde o sklapanju mira... njihovi pokušaji da u prvom redu očiste Rimsko vojvodstvo uzrokovali su im velike jade i potrebu da pribjegu nasilju, ali uvijek na strani milosti... životi su izgubljeni u službi istine, ali pravnu osnovu Kršćanskoj crkvi da posjeduje i predaje teritorije radi ubiranja poreza dao je [papama] car Konstantin 312.» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Pecci, ii, str. 157-169)

Komentari kardinala zahtijevaju našu pažnju, jer u njima leži malo poznata

Hinjena svetost i pobožnost papa, kako ih se danas javno predstavlja, nije zastupljena u povijesnim zapisima, što pruža dokaz nepoštenja u načinu na koji Crkva prikazuje samu sebe

priča o vođama kršćanske religije koja otkriva da je današnja slika o papama kao neiskvarljivim moralnim autoritetima neistinita. Skrivena povijest o doktrinarnim osnovama koje su papama omogućile da se upuštaju u sukobe i raskalašenost, te do koje je mjere dekadencija među svećenstvom «djelomično istinita», predstavljaju izvanrednu priču,

koja nema presedana ili paralele u povijesti svjetskih religija. U predgovoru za službenu papinsku biografiju, koju je radi objavljivanja naručila Sveta Stolica, pod naslovom *Pape: Sažeta biografska povijest*, kršćanskog se čitatelja taktično priprema za neke predstojeće neugodne činjenice o papama ovim apologetskim priznanjem:

„Neki katolici možda će se sresti s iznenađenjima čitajući životopise papa iz ove knjige. Našu predodžbu o ulozi koju su pape imali u Crkvi možda će trebati pomalo prilagoditi.”

(*The Popes: A Concise Biographical History*, ur. Eric John, Burns & Oates, izdavači Svete Stolice, London, 1964., str. 19, objavljeno uz odobrenje Georgiusa L. Cravena)

Ovaj komentar poziva čitatelja na oprez pri proučavanju papinske povijesti, ali u ovoj biografskoj povijesti Sveta Stolica nije smatrala mudrim objaviti pune detalje o pravoj prirodi papinskoga dvora. Njegova prava povijest izmiješana je sa »stoljećima trgovanja svećeničkim položajima, obmana, skandala, nemoralnosti, agresije, prijevara, ubojstava i okrutnosti, a pravu narav papa Crkva danas svjesno lažno prikazuje» (*A History of the Popes*, dr. Joseph McCabe [1867.-1955.], C. A. Watts & Co., London, 1939.).

Crkva je stoljećima čuvala opširne zapise o životima papa, koji su se do 11. stoljeća nazivali «ekumenskim patrijarsima», a zabilježeni su zapanjujući ekscesi. Službeni crkveni spisi pružaju izvanredna priznanja iskvarivosti čitavog katoličkog svećenstva, a implikacije koje okružuju to znanje počinju poprimiti nove velike

imamo nekoliko papinskih dnevnika, pisama i izvještaja koje su strani veleposlanici pri Svetoj Stolici slali svojim vladama, samostanske dokumente, rimske senatske zapise, kao i pristup službenim i drevnim registrima londonskih crkvenih sudova. U ovom je istraživanju također od velike pomoći bila dostupnost izvorne verzije Diderotove *Encyclopédie*, knjige čije je uništenje papa Klement XIII. (1758.-69.) naredio odmah po njezinom objavljivanju 1759. Ti dokumenti bez iznimke izvještavaju o stoljećima izvanredne degradacije u papinskoj hijerarhiji i, kad se uzmu u obzir okolnosti njihovog nastanka, njihov se sadržaj može opisati samo kao šokantan. Hinjena svetost i pobožnost papa, kako ih se danas javno predstavlja, nije zastupljena u povijesnim zapisima, što pruža dokaz nepoštenja u načinu na koji Crkva prikazuje samu sebe.

Pobožan katolički povjesničar i autor, biskup Frotheringham, iznio je ovaj sažetak kršćanskih vođa sve do svog vremena:

«Mnogi od papa bili su ljudi najrazuzdanijih života. Neki su bili čarobnjaci (okultisti); drugi su bili poznati po buntovnosti, ratovanju, pokoljima, rasipnosti i trgovanju oprostima grijeha. Treći čak nisu bili ni sljedbenici Krista, već najiskvareniji zločinci i neprijatelji svake pobožnosti. Neki su bili djeca svoga oca, Sotone, većina je bila krvavih ruku; neki čak nisu bili ni svećenici. Drugi su bili heretici. Ako je papa heretik, on *ipso facto* nije papa.»

(*The Cradle of Christ*, biskup Frotheringham, 1877; također pogledati *Catholic Encyclopedia*, xii, str. 700-703, *passim*, objavljeno uz odobrenje nadbiskupa Farleya)

A heretici su zaista i bili, te su, kao što ćemo vidjeti, mnogi pape javno priznavali da ne vjeruju u evanđelje. Te su činjenice dobro poznate katoličkim povjesničarima koji svojim čitateljima nepošteno govore da su pape bili neporočni i sposobni ljudi »uzvišenih vjerskih umova» (*The Papacy*, George Weidenfeld & Nicolson Ltd, London, 1964.). Prava je istina da su bili usmjereni samo na vlastite interese, a ne Božje, i da su nje govali sustav papinske pokvarenosti mnogo marljivije nego što se katolički pisci crkvene povijesti usuđuju otvoreno otkriti. Laici su bili ogorčeni na njih, a kad su bolji ekonomski uvjeti probudili umove nastajuće europske srednje klase, došlo je do raširene pobune protiv njih. Kršćanski zapisi pokazuju da su pape očigledno bili jako daleko od mo-

derne slike o njihovom karakteru i pokušavajući ih portretirati s čistom prošlošću Crkva je razvila doktrinarnu fasadu koja ih besramno i lažno prikazuje kao pobozne.

Kad na umu imamo model papinstva s kraja 20. stoljeća, teško je zamisliti kakvo je ono bilo u 16. ili 14. stoljeću, a kamoli u 10. ili osmom. Oni koje danas zovemo tumačima «kršćanske kreposti» bili su brutalni ubojice, a «zločini protiv vjere bili su veleizdaja, i kao takvi kažnjivi smrću» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Farley, xiv, str. 768). Pape su gazili kroz rijeke krvi kako bi postigli svoje zemaljske ciljeve i mnogi su osobno predvodili svoje biskupske milicije na bojnopolju. Crkva je naredila svom «svjetovnom ogranku» da čovječanstvu nametne njezine dogme «masovnim ubojstvima» (*The Extermination of the Cathars*, Simonde de Sismondi, 1826.) i «čini se da svećenstvo, vršeći u svakom okrugu funkcije lokalnih državnih dužnosnika, nikada nije u potpunosti povratilo vjerski duh» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Farley, i, str. 507). Apologetski pisci kršćanske povijesti uzalud nastoje velom sofizma prekriti prošlost papa, koja je stoljećima skandalizirala Europu i koja je očigledno neprofinjena i primitivna.

Budući da su počeci papinske linije opskurni, naš ćemo pregled započeti s godinom 896., kada je «grupa plemića sa svinjskim i brutalnim strastima, od kojih mnogi nisu bili u stanju napisati ni vlastito ime» (Ljetopisi Hincmara, nadbiskupa grada Reimsa; objavljeni oko 905.), otela papinsku vlast i okončala je 631 godinu kasnije, 1527., kada je, zahvaljujući smicalicama pape Klementa VII. (1523.-1534.) Rim osvojila vojska cara Karla V.

U ovom kratkom pregledu samo nekolicine papa iz tih stoljeća, možemo pročitati:

«Po smrti pape Formozija (896.), za papinstvo je započelo razdoblje najdublje poniženja, kakvoga nije bilo nikada prije ni kasnije. Nakon samo petnaest dana vladavine Formozijevog nasljednika, Bonifacija VI., Stjepan VII. [VI] postavljen je na papinsko prijestolje. U svom slijepom bijesu, Stjepan ne samo što je oskrvnuo sjećanje na Formozija nego je i ponižavajuće postupao s njegovim tijelom. Papa Stjepan zadavljen je u zatvoru u ljeto 897., a šest sljedećih papa (do 904.) svoje je ustoličenje moglo zahvaliti sukobima između suparničkih političkih frakcija.

Kristofora, posljednjeg od njih, svrgnuo je Sergij III. (904.-911.).»

(*Catholic Encyclopedia*, ii, p. 147)

Takva razdoblja «najdublje poniženja» za papinstvo javljala su se prilično često, a bilo ih je i u 21. stoljeću kada su javnosti razotkriveni razmjeri svećeničke pedofilije (isprika pape Ivana Pavla II., ožujak 2002.). Papa Stjepan VII. (VI), «podagričan i proždrljiv stari svećenik» (kremonski biskup Liutpand, oko 922.-972.), naredio

Ovaj mozaik pape Inocenta III., koji ga prikazuje otprilike u vrijeme kad je postao papa u dobi od trideset sedam godina (oko 1198.), potječe iz stare Bazilike sv. Petra. Vladavina Inocenta III. bila je «jedna od najsravnijih epizoda u kršćanskoj povijesti» (*The Papacy*, *ibid.*, p. 67). Zbog njegove žestine u obračunavanju s «prijetnjom hereze» (*Catholic Encyclopedia*, viii, str. 16), njegovo je ime u kasnijim vremenima postalo sinonim za okrutnost (*Diderotova Encyclopédie*).

je da se raspadajuće tijelo pape Formozija izvadi iz groba nakon osam mjeseci, zaveže uspravno u stolici i podvrgne suđenju zbog kršenja kanona. Pred njegovim trulećim tijelom, odjeveni u grimiz i sa zlatnim regalijama, stajali su papa, njegovi biskupi, rimsko plemstvo i Lamberto Toskanski.

«Suđenje» je bilo groteskna i opscena farsa. Papa je koračao naprijed-natrag i vri-

štao na truplo, proglašavajući ga krivim. Đakon je, stojeći kraj raspadajućeg tijela bivšeg pape, odgovarao u njegovo ime. U tom sablasnom incidentu, koji danas licemjerno zovemo «Sinod mrtvaca», mrtvog su papu uredno osudili, strgnuli s njega ruho, odsjekli tri prsta s njegove desne ruke i njegove ostatke bacili u rijeku Tiber.

«U tom odvratnom poslu, njega se [papu Stjepana VII. (VI)] ne može opravdati za ono što je uslijedilo. Proglasivši mrtvog papu svrgnutim, on je također poništio njegova djela, uključujući njegova zaredenja. Njegova mračna i jeziva uloga izazvala je žestoku reakciju u Rimu, a krajem srpnja ili početkom kolovoza papa Stjepan bačen je u zatvor i kasnije zadavljen.»

(*The Popes: A Concise Biographical History*, *ibid.*, str. 160)

Ovdje su, morbidna u svom realizmu, prikazana mentalna ograničenja starih papa. Zbog takvih i sličnih scena, možemo razumjeti zašto su redovnici iz samostana Eulogomenopolis, koji se danas zove Monte Cassino, opisali Asinarijsku postaju (koja je kasnije preimenovana u Lateransku palaču) kao «kuću gnjeva, kosturnicu... mjesto egzotičnih poroka i kriminala».

BEZBOŽNA VLADAVINA KURVI

Kremonski biskup Liutprand, čija *Antapodosis* obrađuje papinsku povijest od 886. do 950., ostavio je izvanrednu sliku poročnosti papa i njihovih biskupskih kolega, možda uz malo zavisti: «Lovili su na konjima sa zlatnim ormama, održavali bogate gozbe s plesačicama po završetku lova i odlazili s tim bestidnim kurvama u krevete sa svilenom posteljinom i zlatom izvezenim prekrivačima. Svi rimski biskupi bili su oženjeni, a njihove supruge izrađivale su svilene haljine od svetih ruha.» Njihove ljubavnice bile su vodeće plemkinje grada, a «dvije pohotne imperijalne žene», Theodora i njezina kći Marozia, «vladale su papinstvom desetog stoljeća» (*Antapodosis*, *ibid.*). Ugledni vatikanski povjesničar, kardinal Caesar Baronius (1538.-1607.), to je razdoblje zvao «vladavina kurvi», što je «zapravo ustupilo mjesto još skandaloznijoj vladavini kurvara» (*Annales Ecclesiastici*, folio iii, Antwerp, 1597.). Jedino što je biskup Liutprand detaljno razotkrio o Theodori jest da je uvjerila zgodnog mladog svećenika da uzvрати strast koju je osjećala prema njemu i postavila

ga za nadbiskupa Ravenne. Kasnije je Theodora pozvala svog nadbiskupskog ljubavnika iz Ravenne i proglasila ga papom Ivanom X. (papa od 914. do 928., umro 928.).

Ivan X. uglavnom je ostao zapamćen kao vojni zapovjednik. Osobno se borio na bojnopolju protiv Saracena i porazio ih. Prepuštao se nepotizmu, ili bogaćenju svoje obitelji, a njegovo je ponašanje utrla put dubljoj degradaciji papinstva.

**...prema pobožnim
kroničarima, ubio ga
je vrug dok je silovao
neku ženu u jednoj kući
u predgrađu. U stvari,
Svetog je Oca tako teško
pretukao bijesni suprug
te žene da je umro od
ozljeda osam dana ka-
snije**

Pozvao je Madare, koji su u to vrijeme još bili polucivilizirani Azijati, da dođu i bore se protiv njegovih neprijatelja, čime je na svoju zemlju navukao novu i strašnu nevolju. Nije imao principa u svom diplomatskom, političkom ili privatnom ponašanju. Odbijao je Theodora i mamio je privlačnu mladu kćer Hughu od Provanse u svoju papinsku spavaću sobu. Odbačena Theodora potom se udala za Guida, markiza od Toskane, i oni su zajedno izveli državni udar protiv Ivana X. Theodora je iznenada umrla, pretpostavlja se od trovanja, a Ivan X. ušao je u ogorčeni sukob s Maroziom i vodećim rimskim plemićima. Ivan je u Rim doveo svoga brata Petra, uzdigao ga na plemićki rang i zasuo ga unosnim položajima koje su stariji pripadnici plemstva smatrali svojim privilegijem. Bila je to unutarnja bitka za moć. Plemići su, na čelu s Maroziom, istjerali Petra, papu Ivana i njihove trupe iz grada. Papa i njegov brat povećali su svoju vojsku i vratili se u Rim, ali grupa Marozijinih ljudi presjekla im je put do Lateranske palače i ubila Petra pred papinim očima. Ivana su zarobili, proglasili svrgnutim u svibnju 928. i ugušili jastukom u dvorcu Sant' Angelo.

Marozia i njezina frakcija nakon toga su za novog papu postavili Leona VI. (928.),

ali su ga sedam mjeseci kasnije zamijenili Stjepanom VIII. (VII). On je vladao dvije godine, a onda je Marozia predala papinski položaj svom sinu Ivanu XI. (oko 910.-936.; papa od 931. do 935.). Njegov nezakoniti otac bio je papa Sergij III., što je «potvrdio Flodoard, pouzdan suvremeni pisac» (*The Popes: A Concise Biographical History*, *ibid.*, str. 162). Sergij je prethodno silom prisvojio papinstvo uz pomoć Marozijine majke Theodore. I Theodora i Sergij imali su vodeće uloge u ranijem sknavljenju Formozijevog trupla, a Sergij je kasnije bio optužen da je ubio svoja dva prethodnika. Crkva se branila, ali je pritom razotkrila da on nije bio jedini papa koji je bio u seksualnoj vezi s Maroziom: «Rašireno je vjerovanje da je papa Sergij, premda sredovječan čovjek, bio u tjelesnoj vezi s mladom Maroziom i s njom dobio sina, budućeg papu Ivana XI. Većina informacija koje imamo o Marozijinoj karijeri i rimskim skandalima u koje su ona i niz papa bili umiješani potječu iz neprijateljskih izvora i mogle bi biti pretjerane.» (*The Popes: A Concise Biographical History*, *ibid.*)

Uz svećeničku diktaturu, Marozia je nekoliko desetljeća vladala kršćanstvom iz papinskog dvorca u blizini Bazilike sv. Petra, baveći se svim kršćanskim pitanjima osim rutinskih poslova. Nije se znala potpisati, a ipak je bila na čelu Kršćanske crkve - što je činjenica poznata povjesničarima koji su barem elementarno upoznati sa zapisima o papama. Bila je seksualno agresivna, beščutna, glupa neznalica i posve beskrupulozna. Postavljala je okrutne ratnike-biskupe kako bi ojačala svoje frakcije, trijumfirajući u svom vladanju nad protivnicima. Da doslovno prevedemo riječi rimskoga naroda, zvali su je "papinska kurva": bila je izravno odgovorna za izbor i imenovanje barem četvorice papa. Moderni branitelji kršćanstva kažu da su njezina imenovanja bila «skandalozna», ali te pape Crkva danas priznaje kao »legitimne« nasljednike sv. Petra. U to vrijeme, međutim, velike mase dobrih ljudi osjećale su duboku ogorčenost zbog opscene farse u koju se pretvorila papinska religija i okrenule su se protiv nje s prezirom i bijesom.

Kasnije u svom pontifikatu, papa Ivan XI. razbolio se i Marozia je na papinsko prijestolje privremeno postavila jednog starog redovnika. On je kasnije odbio povući se s prijestolja i silom je odveden u zatvorsku

ćeliju, gdje je izgladnjen do smrti. Ivan XI. tada je preuzeo njegov položaj i potrošio svoje preostalo bogatstvo unajmljujući vojnike radi uspostavljanja reda u Rimu. Grad je bio pun revolta prema Crkvi i šokantnom svećeničkom nemoralu koji je postojao širom Italije. Ivan XI. zatim je odlučio povratiti i osigurati bogate privremene posjede papinstva, ali je 936. umro. Tako iz ovog sažetog opisa s čuđenjem doznajemo o danima kada su bludne žene vladale Svetom Stolicom, a kršćanska doktrina još nije bila razvijena.

**PRODAJA PAPINSTVA USRED
NOVE DUBOKE ISKVARENOSTI**

Koliko se god to možda činilo nevjerojattim, papinstvo je nakon toga potonulo do još većih dubina iskvarenosti, ostavši u tom stanju skoro tisuću godina. Kršćanski povjesničari nehajno odbacuju pravu prirodu papa, govoreći kako ih nikada nisu smatrali »bezgrešnima« i ignorirajući činjenicu da su teško kršili sve standarde ljudske moralnosti.

Papa Ivan XII. (Oktavijan, oko 937.-964., papa 955.-964., *The Popes, A Concise Biographical History, ibid.*, str. 166-7) bio je još jedan u nizu bezbožnih papa koji je svoju sramotnu karijeru otvorio prizivajući poganske bogove i boginje dok je bacao kocke u kockarskim partijama. Nazdravljao je Sotoni tijekom pijanki i postavio je svoju zloglasnu ljubavnicu/prostitutku Marciju da upravlja njegovim bordelom u Lateranskoj palači (*Antapodosis, ibid.*). «Volio je oko sebe imati zbirku lakih žena», rekao je redovnik-kroničar Benedikt iz Soracte, a na njegovom suđenju zbog ubojstva jednog suparnika njegovo je svećenstvo pod zakletvom izjavilo da je imao incestuozne odnose sa svojim sestrama i da je silovao svoje redovnice (Anali Beneventuma iz *Monumenta Germaniae*, v). On i njegove ljubavnice tako su se napili na jednom banketu da su slučajno zapalili zgradu. Bilo bi teško zamisliti svećenika koji bi bio veća suprotnost svetosti: ipak, u vremenima kada je prosječan vijek papa bio dvije godine, on je zadržao prijestolje 10 godina. Međutim, njegov je život iznenada i nasilno okončan kad ga je, prema pobožnim kroničarima, ubio vrug dok je silovao neku ženu u jednoj kući u predgrađu. U stvari, Svetog je Oca tako teško pretukao bijesni suprug te žene da je umro od ozljeda osam dana kasnije. Car Otto tada je zatražio da svećenstvo za nasljednika Ivana XII. izabere

svećenika uglednog života, ali oni takvog nisu mogli naći. Novi papa, Leon VIII. (963.-965.), bio je laik doveden iz «državne službe koji je podvrgnut svim zaređenjima u jednom danu» (*ibid.*). Današnja Crkva Leona VIII. smatra «pravim papom», ali «njegov je izbor zagonetka» koju se stručnjaci za kanonsko pravo nisu potrudili odgonetnuti (*ibid.*).

Catholic Encyclopedia daje dodatne priče o papinoj moralnoj degradaciji:

«Pape 'Benedikti' od četvrtog do uključivo devetog (IV.-IX.) pripadaju najmračnijem razdoblju povijesti papa... Benedikta VI. (973.) bacio je u zatvor protupapa Bonifacije VII. (umro 983.), davši ga zadaviti 974. Benedikt VII. bio je laik koji je silom postao papa, istjeravši Bonifacija VII. Papa Benedikt IX. [oko 1012.-1055./1065./1085; papa 1032.-45., 1047, 1048] dugo je izazivao skandal u Crkvi svojim razuzdanim životom. Njegov izravni nasljednik, papa Grgur VI. [1044.-46.], nagovorio je Benedikta IX. da se odrekne Katedre sv. Petra, zbog čega mu je darovao vrijedne posjede.»

(*Catholic Encyclopedia*, i, str. 31)

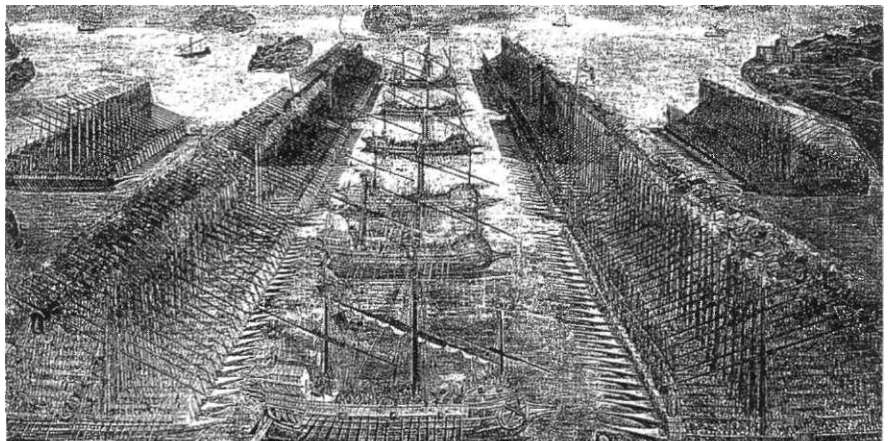
Gerbert (koji će postati papa Silvestar II., 999.-1003.) je protupapu Bonifacija VII. opisao kao «grozno čudovište koje po zločinima nadmašuje sve ostalo čovječanstvo», ali posebnu pažnju zaslužuje «skandal» pape Benedikta IX. Njegovo ime bilo je Grottaferrata Teofilatto (Theophylact u nekim zapisima), a 1032. pobijedio je u krvavom otimanju za bogat papinski položaj. Odmah je ekskomunicirao vođe koji su bili neprijateljski raspoloženi prema njemu i brzo je uspostavio strahovladu. Službeno je otvorio vrata «papinske palače» za homoseksualce, pretvorivši je u organiziran i profitabilan muški bordel (*The Lives of the Popes in the Early Middle Ages*, Horace K. Mann, Kegan Paul, London, 1925.). Njegovo nasilno i razuzdano ponašanje izazivalo je rimski narod: u siječnju 1044. stanovnici grada izabrali su Ivana Sabinskog, pod imenom papa Silvestar III., da ga zamijeni. Ali Benediktova su braća brzo istjerala Silvestra, koji je spas potražio u brdima Sabine.

Benedikt IX. potom je prodao papinski položaj svome kumu Giovanniju Grazianu, koji je preuzeo papinsko prijestolje pod imenom papa Grgur VI., ali 1047. Benedikt se ponovno pojavio i objavio da natrag uzima papinski položaj. Crkva je dodala da je bio «...nemoralan... okrutan

i ravnodušan prema duhovnim stvarima. Dokazi o njegovoj iskvarenosti pokazuju njegovu nezainteresiranost za vjerska pitanja, a njegovo nepoštovanje asketskog načina života bilo je dobro poznato. Bio je najgori papa nakon Ivana XII.» (*The Popes: A Concise Biographical History*, *ibid.*, str. 175). Nakon njegove smrti, grobari su odbili izraditi lijes za njega. Potajno je pokopan pod okriljem noći, umotan

stima gledali s prezirom, a njihove gramzive ideje, rasipnost i nemoralnost brzo su se širili u središtu svećeničkog života. Nakon što je crkveni autoritet postao slab u svom izvoru, morao je početi propadati i drugdje. U skladu s tim, kako je papin autoritet gubio poštovanje mnogih, rasla je ogorčenost na Kuriju i papinstvo.» (*Catholic Encyclopedia*, vi, str. 793-4; xii, str. 700-03, *passim*)

Međutim, istraživanje zapisa same Crkve otkriva nam da je tvrdnja o neprekinutom kontinuitetu papa lažna.

Giorgio Vasari, talijanski umjetnik i povjesničar, otputovao je u Massinu i tamo naslikao ovu sliku. Ona otkriva približno dvije stotine usidrenih kršćanskih brodova koji su se vratili u luku nedugo nakon što je papa Pio V. (u. 1572; naslijedio ga je papa Grgur XIII) organizirao križarski pohod protiv Turaka 1571. Vasari je bio Michelangelov učenik, i napisao je povijest mnogih slavni renesansnih slikara. (© Filmska zbirka renesansne umjetnosti, Italija)

u tkaninu. Četiri iduća pape kratko su se zadržala na papinskom položaju, a sljedeći odlomak iz Katoličke enciklopedije prepun je dokaza o moralnoj izopačenosti čitavog svećenstva:

«U vrijeme izbora Leona IX. 1049., prema svjedočenju sv. Bruna, segnijskog biskupa, 'cijela Crkva bila je u iskvarenosti, svetost je nestala, pravednost je umrla, a istina je bila pokopana; Simon Čarobnjak vladao je Crkvom, čiji su se pape i biskupi bili odali uživanju u raskoši i bludu. Znanstveno i asketsko obrazovanje papa bilo je žalosno, moralni standardi mnogih bili su vrlo niski, a celibat se nije posvuda poštovao. Biskupi su svoje položaje dobivali na nepropisan način, njihovi životi i riječi bili su u neobičnoj suprotnosti s njihovim pozivom, svoje dužnosti vršili su ne za Krista, već radi stjecanja svjetovne koristi. Pripadnike svećenstva na mnogim su mje-

Papa Leon IX. (rođen 1002., umro 1054.) bio je beskrupulozan pustolov koji je svoj pontifikat proveo kružeći Europom s odredom naoružanih vitezova i ostavio svijet u gorem stanu nego što ga je zatekao. Crkva ga je zvala «Lapsi» (posrnuli), stidljivo priznajući da je «zastranio u vjeri... zabludio je nudeći žrtve lažnim bogovima (*thurificati*)... nije poznato zašto se odrekao svoje vjere» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Pecci, iii, str. 117).

Sv. Petar Damjan (1007.-72.), najžešći cenzor svoga doba, prikazao je zastrašujuću sliku truleži svećeničkog morala na živopisnim stranicama svoje *Knjige o Gomori*, neobičnom kršćanskom zapisu koji je čudom preživio stoljeća kršćanskih zataškavanja i spaljivanja knjiga. On je rekao: «Kod papa se javlja prirodna težnja za ubojstvima i surovosti. Također nisu nimalo zainteresirani za obuzdavanje svo-

jih ogavnih strasti: mnogi su viđeni kako se prepuštaju pohoti i požudi tijela i stoga, koristeći tu svoju slobodu, čine svakakve zločine.»

Lord Acton (1834.-1902.), engleski povjesničar i osnivač-urednik *The Cambridge Modern History*, koji je čitav život istraživao živote papa, sažeo je militaristički stav papa, primijetivši:

«Pape ne samo što su bili ubojice u velikom stilu već su također ubojstva učinili pravnim temeljem Kršćanske crkve i preduvjetom spasenja.»

(*The Cambridge Modern History*, sv. 1, str. 673-77)

Papina mornarica još uvijek je bila u funkciji u 16. stoljeću, oko 700 godina nakon svog osnivanja... Pravi značaj zapisa o takvoj vojnoj sili poništava modernu sliku o «milosti i svjetlu» za koje Crkva kaže da je kršćanstvo donijelo svijetu

Možda su se ugledali na Isusa Krista koji je, nakon što je proglašen kraljem, izdao ovu krvoločnu zapovijed: «Moje neprijatelje - one koji me ne htjedoše za kralja - dovedite ovamo i smaknite ih pred mojim očima!» (Lukino evanđelje, 19:27, Biblijski rukopisi s Brda Sinaj, British Museum, MS 43725, 1934.). Katolička Biblija pruža mekši pristup: «Ali one moje protivnike koji ne htjedoše da nad njima vladam, dovedite ovamo i pogubite ih preda mnom» (Luka 19:27). Pape danas čine sve što je u njihovoj moći da prikažu Isusa kao bezazlenog vjerskog propovjednika i proroka mira, ali se pažljivo suzdržavaju od ulaska u raspravu o ovoj rečenici iz evanđelja, koja pobija sve što kršćanstvo tvrdi da predstavlja.

**PAPINSKI RATNI
BRODOVI I SUPARNIČKI
IMPERIJALISTIČKI PAPE**

Otprilike u vrijeme sv. Petra Damjana spominje se postojanje papinske ratne mornarice čiju su posadu činili kršćanski

mornari-ratnici. Izvorno ju je 881. osnovao papa Ivan VII. (papa 872.-882.; umro 882.), ali detalji o njezinoj veličini ili misijama službeno ne postoje (*Encyclopaedia Britannica*, sv. 6, 1973., str. 572). Međutim, sudeći prema kasnijem usamljenom spominjanju «papine bojne flote», zabilježenom 1043. (Diderotova *Encyclopedie*, 1759.), u to je vrijeme još uvijek bila operativna. Taj izvanredan zapis pronađen je u dokumentima koji su nekada pripadali moćnoj rimskoj obitelji Crescenti, koja je odigrala važnu ulogu u papinskim prevratima od sredine 10. stoljeća do početka 11. stoljeća. Papina mornarica još uvijek je bila u funkciji u 16. stoljeću, oko 700 godina nakon svog osnivanja, jer je papa Grgur XIII. (rođen 1502., papa 1572.-85.) od Giorgia Vasaria (1511.-74.) naručio sliku flote dok je ona bila usidrena u sicilijanskoj luci Messina.

Pravi značaj zapisa o takvoj vojnoj sili poništava modernu sliku o «milosti i svjetlu» za koje Crkva kaže da je kršćanstvo donijelo svijetu.

Ispričavajući se za stoljeća meteža koje su uzrokovali pape i nastojeći njihove postupke prikazati u ljepšem svjetlu, Vatikan je priznao da je u vrijeme pape Aleksandra II. (1061.-73.) «Crkva bila rastrgana shizmama protupapa, simonije i svećeničke razuzdanosti» (*Catholic Encyclopedia*, i, str. 541). Pojavljivanje više papa koji su djelovali istovremeno i bili u međusobnom sukobu slabo je poznata epizoda kršćanske povijesti, no koja pruža jasne dokaze o postojanju moćnih sukobljenih frakcija koje su nastojale zadobiti isključivu kontrolu nad papinskim državama. «Crkvu su mnogo puta u povijesti potresali sukobi pretendenata na položaj pape... nastali razdori uvijek su bili praćeni skandalima, ponekad i nasiljima i krvoprolićem» (*Catholic Dictionary*, Virtue & Co, London, 1954., str. 35). U početku su suparničke imperijalističke pape birale francuske plemićke obitelji kako bi iskorijenile poročno rimsko svećenstvo, a kasnije su se pojavili novi elementi u raznim oblicima, potrajavši 400 godina.

U novije vrijeme Crkva je protupape nazivala «vragovima na Katedri sv. Petra», tvrdeći da su oni bili nezakonito postavljeni (*Catholic Dictionary*, *ibid.*). Međutim, ta je razlika potpuno arbitrarna, jer je svaki od višestrukih papa bio kanonski izabran na crkvenim konklavama. Evo jednog izvanrednog priznanja Crkve:

«U raznim razdobljima tijekom povijesti

pojavljivali su se nezakoniti pretendenti na papinsko prijestolje i često vršili ulogu pape, prkoseći pravom nositelju prava na taj položaj. Prema [kardinalu] Hergenrotheru (umro 1890.), posljednji protupapa bio je Feliks V. (1439.-49.). Isti autoritet nabrojao ih je dvadeset devet sljedećim redom... [imena papa].« (*Catholic Encyclopedia*, i, str. 582)

Svaku suprotstavljenu papinsku hijerarhiju podržavale su vrlo jake vojne frakcije, a tema papa koji ratuju jedni protiv drugih preširoka je da se ovdje čak i ukratko izloži. Njihove borbe za prevlast vodile su se iznimno ogorčeno, a riječ «shizma» nije dovoljno jaka da opiše snagu gnjeva koji je stoljećima bjesnio unutar kršćanske religije. Katolički povjesničari priznaju da «čak ni danas možda nije potpuno jasno tko je iz dvaju linija papa bio papa, a tko je bio protupapa, ili koji je protupapa bio zakoniti protupapa» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Pecci, iii, 107; također, *Catholic Dictionary*, *ibid.*).

To je krasno svećeničko rasuđivanje, ali na ovoj neobičnoj stranici povijesti Svete Stolice skriva se još nešto što možemo pronaći u knjizi pod naslovom *Tajne kršćanskih otaca*, koju je 1685. napisao rimski biskup Joseph W. Sergerus (umro oko 1701.). On iznosi dokaze iz crkvenih arhiva koji su mu bili na raspolaganju da je u nekim razdobljima papinske povijesti bilo po četiri pape koji su sjedili na papinskim prijestoljima, svaki u drugoj zgradi, gradu ili državi, djelujući neovisno, s vlastitim kardinalima i osobljem, i održavajući vlastita kanonska vijećanja. On navodi njihova imena, a iz 12 garnitura od po četiri pape jedan je primjer samoproglašeni papa Benedikt XIV. (1425.), koji je godinama bio suparnik pape Benedikta XIII. (1427.), Klementa VIII. (1429.) i Martina V. (1431.). U novije su vrijeme crkveni povjesničari domišljato četvrtog člana četverostruke garniture zvali «kontraprotupapa» (*The Popes: A Concise Biographical History*), tvrdeći kako «ovo nije mjesto [u crkvenim priručnicima] za raspravu o zaslugama ili motivima višestrukih pretendenata» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Pecci, iii, str. 107-8; *Catholic Dictionary*). Uvođenje riječi «protupapa» bilo je naknadni potez Crkve kojim je ona htjela ukloniti stvarnost istovremenog vladanja više papa i time sebi pripisati jedan neprekinuti zakoniti niz papa od sv. Petra do današnjeg Benedikta XVI. Međutim,

istraživanje zapisa same Crkve otkriva nam da je tvrdnja o neprekinutom kontinuitetu papa lažna. Biskup Bartolomeo Platina (1421.-81.), kršćanski povjesničar i prvi prefekt (1475.-81.) tada mlade Vatikanske knjižnice, priznao je da je izravno nasljeđivanje prekinuto u više navrata nakon Nikole I. (papa 858.-867.) međuvlašćem od osam godina, sedam mjeseci i devet dana, itd., itd.» Te prekide licemjerno nazivaju «slobodnim razdobljima», a biskup Platina zabilježio je da je njihovo ukupno trajanje «127 godina, pet mjeseci i devet dana» (Vi-

Međutim, humanitarac i biblijski učejnik Desiderius Erasmus (oko 1466.-1536.), bio je u pravu kada je otvoreno izjavio da je «nasljeđivanje imaginarno» (Erasmus, u *Nov. Test. Annotations*, fol. Basle, 1542.) jednostavno zato što je njegova današnja slika u suprotnosti sa zabilježenim povijesnim činjenicama.

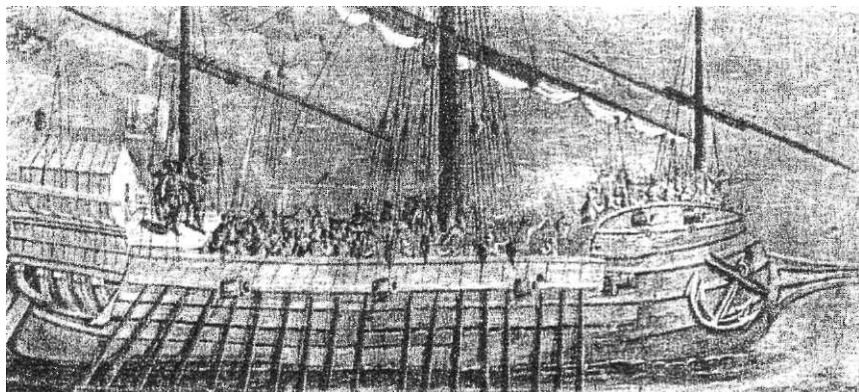
Oko 50 godina nakon vremena pape Aleksandra II. (umro 1073.), jedna utjecajna suprotstavljena frakcija izabrala je Lamberta od Bologne za papu Honorija II. (1124.-30.) pa je Crkva imala dvojice

u žestokom sukobu, još uvijek pod podijeljenom kontrolom dvojice papa, od kojih nijedan nije posjedovao Bibliju i svaki je djelovao neovisno o drugom [*Confessions of a French Catholic Priest*, Mathers, New York, 1837.).

Razmjere papinskih grijeha proširuju riječi Crkve kroz Peccijevo izdanje (1897.) Katoličke enciklopedije:

«U vrijeme inauguracije Grgura VII. (1073.-85.) kršćanski je svijet bio u jednom stanju. Tijekom pustošućeg prijelaznog razdoblja, užasnog razdoblja ratovanja i pljačkanja, nasilja i korupcije na visokim položajima, koje je uslijedilo odmah po raspadu Karolinškog Carstva, u vrijeme kada se činilo da je društvo u Europi osuđeno na razaranja i propast, Crkva nije bila u stanju izbjeći opću degradaciju kojoj je bila tako značajno pridonijela, ako je nije i uzrokovala. Deseto stoljeće, možda najžalosnije u kršćanskim analizama, okarakterizirano je primjedbom kardinala Baroniusa (vatikanski povjesničar, 1538.-1607.) da je 'Krist bio uspavan u tijelu Crkve'»

(*Catholic Encyclopedia*, ur. Pecci, ii, str. 289, 294, *passim*; također vi, str. 791-95)

Na ovom uvećanju ratnog jedrenjaka s donjeg srednjeg dijela glavne slike vidljiv je njegov pramčani kljun za probijanje i visoka krmena kula. Neposredno iznad njegovog golemog sidra nalaze se dva topa usmjerena prema naprijed, uz druge topove na bokovima. Vasari je naslikao oko osamdeset mornara na gornjoj palubi, a na slici se nalazi osam brodova ovog tipa.

tae Pontificum ["Životi papa"], biskup Platina, prvo izdanje oko 1479; također *Catholic Encyclopedia*, xii, str. 767-68). Međutim, Platina je propustio uračunati «slobodna razdoblja» iz približno devet stoljeća koja su prethodila Nikoli I., jer je «na žalost, objavljeno vrlo malo (crkvenih) zapisa starijih od godine 1198.» (*Encyclopaedia Biblica*, Adam & Charles Black, London, 1899.). Svećenički insajderi znaju da su djela u kojima je navodno zabilježena papinska linija lažna, te kažu:

«Što se tiče navodnih kataloga linije biskupa iz raznih kongregacija od vremena apostola, koje su iznijeli neki crkveni pisci, oni su puni krivotvorina i kasnijih izmišljotina. Tako se tu ubrajaju dijecezanski biskupi, za čije se položaje smatra da su iskvareni ili nepošteno osnovani, kako su nalagale nužne potrebe Crkve, ili slučajevi svjetovnih ambicija.»

(*The Authentic and Acknowledged Standards of the Church of Rome*, J. Hannah, DD, 1844, str. 414)

cu suprotstavljenih papa, ogorčenih i zaraćenih protivnika koji su živjeli krvavim, raskalašenim i raskošnim životom. Nema nikakve sumnje da je Honorije imao namjeru kupiti ili silom zauzeti papinsko prijestolje, u čemu je i uspio, sačuvavši položaj do kraja svog života. Nakon njegove smrti, dvojica novih papa, Anaklet II. (1130.-38.) i Inocent II. (1130.-43.) izabrani su i posvećeni istoga dana u suprotstavljenim svećeničkim frakcijama. Prije svog izbora, Pietro Pierleoni (protupapa Anaklet II.) bio je vojni zapovjednik suparničke vojske, čija se obitelj borila 50 godina (ukupno) za kontrolu nad Svetom Stolicom - u sukobu koji Crkva danas lukavo zove «Pedesetogodišnji rat». Ako je vjerovati njegovim neprijateljima, on je osramotio papinski položaj svojim teškim nemoralom i pohlepom u nagomilavanju bogatstva. Kad je Pierleoni umro 1138., njegova frakcija na papinsko je prijestolje izabrala Viktora IV. (*Catholic Encyclopedia*, i, str. 447). Crkva je ostala

Još jedan neobičan događaj iz anala kršćanstva vodi nas u 12. stoljeće i taj nas dokaz tjera da se zapitamo što se događalo u umovima papa. Godine 1144., nakon spletkarske konklave koja je trajala 10 tjedana, Gherardo Caccianemici izabran je za papu i uzeo je ime Lucije II. Moderni katolički povjesničari smatraju ga «stupom Rimske crkve» (*The Popes: A Concise*

Talijani su s očajem gledali novu papinsku politiku u kojoj je papa Lucije II. naredio križarski pohod protiv vlastite pastve u Rimu

Biographical History, ibid., str. 215), ali prava je istina bitno drukčija. Talijani su s očajem gledali novu papinsku politiku u kojoj je papa Lucije II. naredio križarski pohod protiv vlastite pastve u Rimu. Jedanaest mjeseci kasnije, osobno je poveo papinske trupe u bitku i zauzeo grad. Međutim, stanovnici, na čelu s Giordanom Pierleonijem, ustali su protiv njega i papina je vojska poražena uz ogroman

gubitak života. Teško ranjen u bici, Lucije II. umro je od ozljeda 15. veljače 1145. (*The Pope Encyclopedia: An A to Z of the Holy See*, Matthew Bunson, Crown, New York, 1995.).

INKVIZICIJA I KRIŽARSKI POHOD PROTIV KATARARA

«Veličanstveno 12. stoljeće», koje zbog nekog razloga vjernici ponosno uzdižu iznad svih drugih stoljeća Mračnog doba vjere, započeto je stravičnom Inkvizicijom i 35-godišnjim križarskim ratom protiv katarara (ponekad zvanih albigenzi). "Pod tim se nazivom [Inkvizicija] obično misli na posebnu crkvenu instituciju za borbu

Nevjerojatno je da je, sve donedavna, bilo vrlo malo komentara o razmjerima užasa koje je Crkva počinila protiv katarara.

protiv hereze ili njezino suzbijanje" (*Catholic Encyclopedia*, viii, str. 26) - a »hereza« jednostavno znači «imati različito mišljenje». Njezino uvođenje bilo je jedini slučaj u kršćanskoj povijesti kada je Crkva bila složna oko cilja i govorila jednim glasom. Inkvizicija je postala trajna institucija kršćanstva i, kako bi opravdali principe suda, pape su uvele moćan instrument u obliku dodatne serije krivotvorenih dokumenata zvanih «Gracijanovi dekreti». Prikupljene krivotvorine neke su od najvećih podvala poznatih čovječanstvu, najuspješnije i najtvrdokornije po svom utjecaju na neprosvijećene narode.

Mračna obilježja ovog razdoblja nisu prijeporna među autoritativnijim povjesničarima i ovdje, više nego ikad, moramo oštro prosuđivati. U ovom razdoblju kršćanske povijesti Crkva je masakrirala stotine tisuća ljudi, a veći dio Francuske ostao je upustošen. 1182. papa Lucije III. (1181.-85; umro 1185.) zadobio je kontrolu nad službenim aparatom Crkve, a 1184. proglasio je katare hereticima i odobrio križarski pohod protiv njih. Križarski pohod je rat koji Crkva pokreće radi navodnih vjerskih ciljeva, a odobren je papinskom bulom.

Osamdeset šest godina ranije, 1096., papa Urban II. (1042.-99; papa 1088.-99.) odobrio je prvi od osam Crkvinih križarskih pohoda, čiji je broj s vremenom narastao na ukupno 19, a koji su s nesmanjenom žestinom trajali 475 godina (1096.-1571.). Hereza je, kako je tvrdila Crkva, bila šaka

u Božje lice i dužnost svakog kršćanina bila je ubijati heretike. Još ranije, papa Grgur VII. (1020.-85; papa 1073.-85.) službeno je objavio da «[u]bijanje herezika nije ubojstvo» i proglasio je zakonitim da Crkva i njezini militanti ubijaju one koji ne vjeruju u kršćanske dogme. Sve do 19. stoljeća pape su prisiljavali kršćanske monarhe da herezu proglašavaju zločinom kažnjivim smrću prema njihovom građanskom zakoniku, ali ono što je potaknulo križarski pohod protiv katarara nije bila hereza: njegov je cilj bio «donijeti papinstvu dodatne zemlje i prihode, a pape su pribjegavali brutalnostima, prijetnjama i svim oblicima lukavština kako bi

postigli svoje ciljeve» (*The Story of Religious Controversy*, dr. Joseph McCabe, 1929., str. 40).

Katari, miroljubiva i pobožna zajednica, sada su od strane kršćanske hijerarhije bili izdvojeni za potpuno uništenje. Danas nam je teško razumjeti metež koji je izazvalo kršćanstvo i žestinu ogorčene kampanje papa protiv katarara, a kasnije i protiv potomaka Frederika II., a zatim i vitezova templara.

Papa Celestin III. (1106.-98; papa 1191.-98.) podržao je raniju odluku pape Lucija III. da se svi katari izbrišu s lica Zemlje. Kako bi to postigao, početkom 13. stoljeća papa Inocent III. (Lotario di Segni, 1161.-1216; papa 1198.-1216.), «jedan od najvećih papa srednjega vijeka» (*Catholic Encyclopedia*, viii, str. 13), naredio je Dominiku de Guzmánu (1170.-1223.) da okupi vojsku nemilosrdnih sljedbenika zvanih «Katolička vojska» (*Catholic Encyclopedia*, v, str. 107), te je formirana početna sila od 200.000 pješaka uz podršku 20.000 oklopljenih vitezova konjanika. Stanovništvo ih je zvalo «Koljači», ali Dominik ih je smatrao «Vojskom Isusa Krista» (*ibid.*), kasnije pojačavši vojsku s dodatnih 100.000 vojnika. Katolički pisac, biskup Delany (umro oko 1227.), rekao je da se crkvena vojna sila razvila do 500.000 vojnika protiv zajednice običnog, nenoružanog puka koji je vidio da je, u praksi, papinski sustav religije frivolan i lažan.

Križarski pohod protiv katarara započeo je 22. srpnja 1209. i bio je bezobzirna

demonstracija 'borbene Crkve'. Arnaud Amaury (umro 1225.), opat od Cîteauxa, zapovijedao je vojskom noseći zastavu sa zelenim križem i mačem, a pripadnici francuskog plemstva, uključujući vojvodu od Burgundije i grofa od Neversa, bili su u njegovoj pratnji. Prava je istina da je vojska nakon pokretanja bila jednoglasno vođena, upravljana i pod kontrolom Kristove crkve. Prema uputama opata Amauryja, Crkva je izvela jedan od najstrašnijih masakra ljudskih bića u svjetskoj povijesti.

Ono što je uslijedilo bilo je stravično. Pohod je započeo u Béziersu: neki kroničari kažu da su svi stanovnici grada bili masakrirani u tjedan dana. Neki procjenjuju broj mrtvih na 40.000 muškaraca, žena i djece. Govorilo se da je tijekom prvih nekoliko dana 6000 ili 7000 ljudi sustavno odvedeno u Crkvu sv. Magdalene i pojedinačno pobijeno. Velika je šteta što nemamo pouzdanih zapisa o stanovništvu Beziersa. Možemo jedino istaknuti da je to bio jedan od velikih gradova naprednog i, za to vrijeme, gusto naseljenog Languedoca. Ono što se sa sigurnošću zna o masakru od 22. srpnja 1209. njegovi su šokantni razmjeri i njegova nekritična priroda. No najgore će tek doći.

Nevjerojatno je da je, sve donedavna, bilo vrlo malo komentara o razmjerima užasa koje je Crkva počinila protiv katarara. S porastom zanimanja za katarstvo u posljednjih nekoliko desetljeća bilo je pokušaja od strane katolika da ozbiljno minimiziraju razmjere ovog divljanja i zgodno umanje razmjere pokolja do nevažnosti. Čini se da su takvi napori da se uguši istina o kršćanskoj povijesti, iako nisu bili potpuno uspješni, učvrstili vjeru onih koji žele vjerovati. Način na koji katolički pisci danas prikazuju ovo šokantno papinsko zverstvo sramotan je. Činjenica da su pape provodile ta ubojstva u ime Krista posebno je žalosna za kršćane. Prihvatimo li objašnjenje Crkve da su križari bili ljudi dubokih religioznih osjećaja, koji su krenuli suzbiti zajednicu onih koji nisu vjerovali u formalno ispovijedano kršćanstvo, onda prihvaćamo neistinu. Nema sumnje da je katolička vojska, nakon što je pokrenuta, bila najstrašniji stroj za ubijanje koji je Europa ikad vidjela.

Posljedice pljačkanja Beziersa bile su zapanjujuće i analogne učinku bacanja atomske bombe na Hiroshimu u Drugom svjetskom ratu. Bio je to užas čiji razmjeri nadmašuju bilo što u sjećanju naroda ju-

ine Francuske. Da su pape mogle odobriti takve ljudske tragedije u navodno prosvijećenom dobu crni je dokaz zaslijepljenosti koju može izazvati «slijepa vjera».

Nakon Beziersa, crkvene su trupe trijumfalno umarširale u Carcassonne, najveću tvrđavu tog vremena. Moglo bi ga se opravdano smatrati plijenom koji bi mogao pasti samo nakon višemjesečne ili višegodišnje opsade, ali predao se u manje od mjesec dana nakon pustošenja Beziersa (*The Great Heresy*, dr. Arthur Guirdham, Neville Spearman, Jersey, 1977.). Europljani su bili potreseni kad su čuli da je još 5000 ljudi pobijeno u Marmandeu 26. ruj-

enciklopedija (*Catholic Encyclopedia*, iii, str. 435-37) pod steriliziranom natuknicom «katari».

Budući da nisu bili u stanju postizati konstantne, premoćne pobjede u bitkama zbog katarskih utvrda, pape su pribjele službenoj politici sustavnog uništavanja njihovih farmi, građevina, vinograda, polja pšenice i voćnjaka. Razaranja koje je uzrokovala katolička vojska bilo je ogromno, a gubitke za civilizaciju teško je pojmiti. Povjesničari procjenjuju da je preko 500 gradova i sela nestalo sa zemljovida kao rezultat njezinog pustošenja. Nakon tri i pol desetljeća brutalnosti i okrutnosti, prezir Europe produ-

«Inkvizicija je», kako je rekao biskup Bruno od Segnija, katolički pisac iz 16. stoljeća, «izmišljena kako bi bogatima otela njihove posjede. Papa i njegovi svećenici bili su opijeni senzualnošću; mrzili su Boga jer je njihova religija bila utopljena u potopu bogatstva» (*A History of the Popes*, McCabe, ibid.). Otprilike u isto doba imamo pritužbu papinog poslanika Elmerica, koji je rekao da revnost papa za progone slabi zato što «više nema bogatih heretika».

Postoji li u povijesti religije neka paralela s ovim motivima? Smatra se uvredljivim ako odbijamo s poštovanjem govoriti o božanski vođenoj «Svetoj rimskoj crkvi». Kršćanski pisci, po običaju nezainteresirani za istinu, htjeli bi da zaboravimo ove činjenice i prihvatimo njihovu licemjernu konstrukciju, po kojoj su «Sveti Oci» bili časni i pobožni ljudi. Ali ono najgore tek je slijedilo.

Nastavak u sljedećem broju...

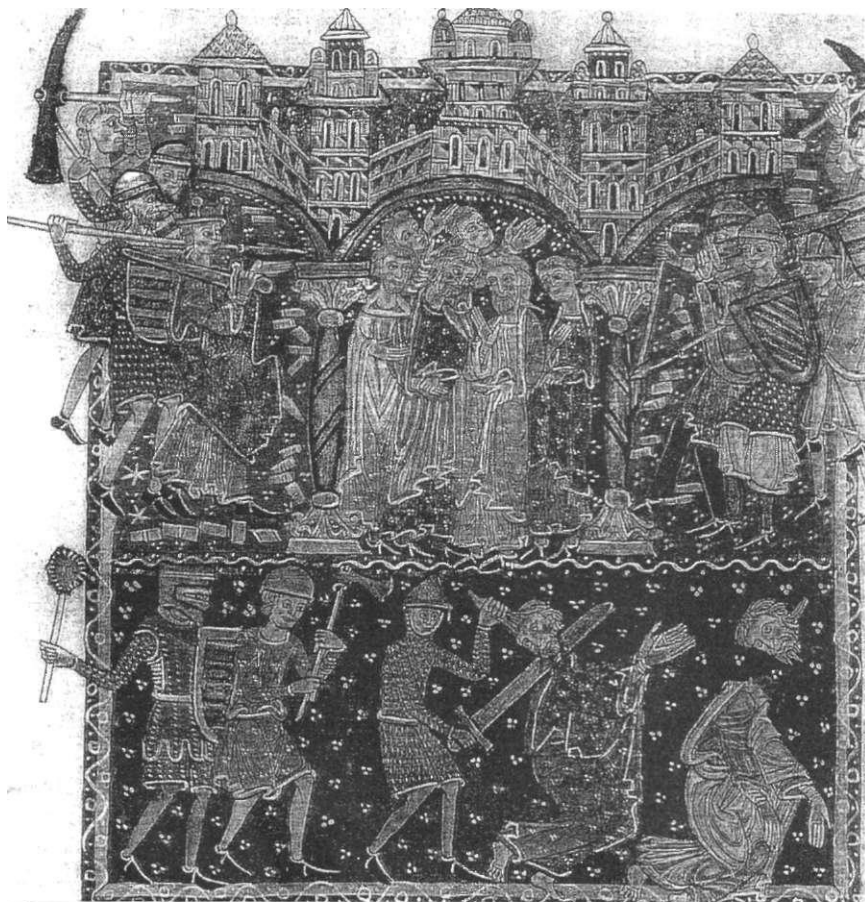
NAPOMENA AUTORA:

Neki od datuma za pape i događaje u papinskoj povijesti predstavljaju procjene, to priznaje čak i Crkva. Datume su dodatno zakomplicirale promjene koje je 1582. u julijanski kalendar unio papa Grgur XIII. (papa 1572.-85.).

O AUTORU:

Australac Tony Bushby postao je izrazito uspješan poslovni čovjek i poduzetnik vrlo rano u svom životu. Osnovao je izdavačku kuću za magazine i proveo 20 godina istražujući, pišući i izdajući vlastite magazine, prvenstveno za tržišta Australije i Novog Zelanda.

Zbog svojih snažnih duhovnih uvjerenja i zanimanja za teme koje se tiču metafizike, Tony je razvio duge odnose s brojnim udruženjima i društvima širom svijeta. Bio mu je dopušten pristup rijetkim biblijskim rukopisima u arhivima brojnih privatnih biblioteka i muzeja. Autor je knjiga *The Bible Fraud* (2001.), *The Secret in the Bible* (2003., izvadak «Drevni gradovi pod pijeskom Gize», objavljen u 1. broju hrvatskog izdanja Nexusa) i *The Crucifixion of Truth* (2005.). Njegove knjige dostupne su preko Nexusovih ureda i web-lokacije Joshua Booksa na <http://www.joshuabooks.com>. Budući da Tony Bushby odlučno štiti svoju privatnost, sva korespondencija s njim vodi se preko magazina Nexus, na PO Box 30, Mapleton Qld 4560, Australija, faks: +61 (7) 5442 9381.

Ova francuska slika iz 13. stoljeća zove se 'Vojnici apokalipse' i prikazuje papinsku vojsku kako sabljama i mačevima masakrira katare. (© Bibliothèque Nationale, Pariz; MS Nouv. Acq. Lat. 2290, f, 106v)

na 1209., a Guillaume de Tudele zabilježio e stravičan opis muškaraca, žena i djece koje je Vojska Isusa Krista sasjekla na komade. To što je navodno propovijedanje Krista moglo postati osnova za takvu divlju agresivnost prema ljudskim bićima nešto je nad čime se moramo zamisliti. Zapise i literaturu katara Crkva je jednako okrutno uništila kao i žive predstavnike vjere, a dokaz za to pruža nam Katolička

bio se 1244. kada se odigrala konačna bitka protiv katara u njihovoj utvrdi Montségur. Crkva je u kasnijim [vremenima](#) naivno priznala da je motiv za njezine neviđene pokolje i uništavanje katara bilo «njihovo bogatstvo... i njihov prezir prema katoličkom svećenstvu, izazvan njihovim neznanjem te svjetovnim i prečesto skandaloznim životima ovih posljednjih» (*Catholic Encyclopedia*, i, str. 268).

7 omniu Jacoo peccata eoz. Unde apł's inquit epheluf. Qunde fun
mee a sanguine omium urm. nō enī subfuga quominus annūmare uo
consilium da. Qunde ergo a sanguine ipoy nō eēt. si eis annūmare
cum nolulset. qz cum increpare blinqmef noluerit. eol pculdubio tace
tor occidit. Cum itaq; inremendi die iudici de uris. et subdmay urō
debeant reddere rāonem. qnenam 7 de omī uerbo onolo quodaig; Locu

Papa Inocent III. napisao je razotkrivajuće djelo zvano *Registro*, u kojem je opširno govorio o moći Crkve da kažnjava grijeh i grešnike. U njega je uključio ovu živopisnu ilustraciju koja prikazuje vuka u redovničkom habitu s račvastim oružjem kako traži milodare od stvo- renja s papcima i uvijenim repom. Ta sastavljena životinja srcećih očiju satirički predstavlja vjernike u Isusa Krista koje je šira populacija zvala «svinje s križevima». (Iz *The Travels of Ibn Jubayr*; Ibn Jubayr, © Archivio Segreto, Vatican)

KRIMINALNA POVIJEST PAPINSTVA – II DIO

MNOGI PAPE OD 13. DO 16. STOLJEĆA NASTAVILI SU ZLOČINAČKI, KR- VOŽEDAN I RAZVRATAN NAČIN ŽIVOTA SVOJIH ISKVARENIH PRETHO- DNIKA I DOSEGNULI NOVE DUBINE IZOPAČENOSTI KOJE MODERNA CR- KVA SVIM SILAMA NASTOJI SAKRITI

Tony Bushby
© studeni 2006.
kontakt preko:
c/- NEXUS Magazine
PO Box 30
Mapleton, Qld 4560, Australija
Faks: +61 (0)7 5493 1900

Još uvijek smo u kasnom 12. i ranom 13. stoljeću. Sad ćemo reći nešto više o životu pape Inocenta III. (1198.–1216.) kojega mnogi katolici uzdižu iznad ostalih i smatraju jednom od glavnih konstruktivnih sila u razvoju europske civilizacije. Kad je 1198. izabran, zahtijevao je da njemu, kao papi, prisegu polože prefekt, koji je zastupao cara Svetog rimskog carstva, i senatori, koji su zastupali rimski narod. Te iste godine sakrio je sve zapise o ranijoj povijesti Crkve utemeljivši Tajne arhive (*Catholic Encyclopedia*, xv, str. 287). Crkva priznaje: «Nažalost, objavljeno je tek nekoliko (crkvenih) zapisa starijih od 1198. godine.» (*Encyclopaedia Biblica*, Adam & Charles Black, London, 1899.) To priznanje otkriva da je oko dvanaest stoljeća kršćanske povijesti skriveno u vatikanskim podrumima i stoga javnosti nepoznato.

Kako bi obuzdao plemstvo, Inocent je veliku moć i bogatstvo dao svom bratu, ali taj nepotizam i njegovo despotsko ponašanje izazivali su sve veći bijes, pa su se Rimljani 1203. još jednom dignuli na oružje i otjerali Inocenta i njegovog brata iz grada. On se na kraju vratio u Rim i snažno utvrdio Papinsku palaču. Postupao je s okrutnošću tipičnom za «velike pape» i bio ravnodušan prema šokantnim krvoprolićima koja je uzrokovao. Na Četvrtom lateranskom koncilu u travnju 1215. Inocent III. osudio je Magnu Cartu i zatražio da Židovi nose posebnu odjeću. Također je objavio da će svakoga uhvaćenog u čitanju Biblije do smrti kamenovati «vojnici Kristove vojske» (Diderotova *Encyclopédie*, 1759.). Ali glavni cilj tog vijeća bio je razviti plan širenja njegovih vojnih poslova, jer je njegova namjera bila da na kraju zagospodari čitavom Europom i stvori svjetsku dominaciju u kojoj će sve kraljeve i prinčeve podvrgnuti sudu Svete stolice.

Dominikova «katolička vojska» (*Catholic Encyclopedia*, v, str. 107) bila je uključena u istrebljivanje katara u južnoj Francuskoj, a Inocentu je trebala dodatna vojska za intervenciju u Njemačkoj.

Upitao je svog vojnog savjetnika, biskupa Grossetesta (u. 1227.), jednog od najrazboritijih prelata svoga vremena, gdje bi mogao doći do novih papinskih trupa, a savjet je glasio: «iz katoličkog stanovništva, Kristovih sljedbenika, gomile uvijek obuzete vragom» (Diderotova *Encyclopédie*, op. cit.; detaljnije u *From St Francis to Dante*, G. G. Coulton, David Nutt, Lon-

don, 1908. ur., str. 56). Iz stoljeća kršćanske povijesti kakvu je zabilježila sama Crkva lako se mogu prikupiti neke fascinante izjave svećenika. Ovo je jedan primjer toga što je papinska hijerarhija mislila o svojim tadašnjim sljedbenicima.

Papini napadi na Njemačku, a kasnije i Konstantinopol, završili su katastrofom. Njegov jedini uspjeh bio je protiv nenaoružanih Katara. «Nema sumnje da su mu iz tog razloga povjesničari uskratili titulu 'Veliki', koju je, kako se čini, inače zaslužio» (*The Popes: A Concise Biographical History*, Burns & Oates, izdavači Svete stolice, London, 1964., str. 226; odobrio Georgius L. Craven). U dobi od pedeset i pet godina Inocenta je «ubio mač u interesu križarskog pohoda [protiv Maura], o čemu je odlučeno na Lateranskom koncilu» (*Catholic Encyclopedia*, viii, str. 16).

Riječi pape Grgura IX. (1227.–41.; Ugolini di Conti, 1143.–1241.) potvrđuju represivan stav Crkve prema krivovjerju jer je svom svećenstvu naložio da podučavaju «laika da kada čuje bilo kakve ružne riječi o kršćanskoj vjeri, treba ju braniti ne riječima, već mačem, koji treba zarinuti drugome u trbuh dokle ide» (*Chronicles of the Crusades*, G. de Villehardouin, str. 148). Rimljane je toliko vrijeđala zloba pape Grgura da su ga u sedam godina triput izbacili iz grada, a njegova smrt, koja je dočekana s razuzdanim veseljem, oslobodila je u kršćanski svijet poplavu prezrivihih epiteta i priča o njemu.

Godine 1243. Sinisbaldo Fieschi (oko 1207.–1254.), rođen u Genovi, sjeo je na papinsko prijestolje i masakri su se nastavili nesmanjenom snagom. Prozvao se Inocentom IV. (1243.–54.) i «nadmašio sve svoje prethodnike po divljaštvu i beskrupuloznosti svojih napada» (*Chronica di Riccardo di San Germano*, xii, str. 507). Nakon što je dovršio uništavanje katara, vojnu pažnju Crkve okrenuo je prema obitelji cara Svetog Rimskog Carstva, Fredericka II. (1194.–1250.).

Fredericka su od milja zvali «svjetsko čudo». Bio je posljednji veliki vladar dinastije Hohenstaufen. Njegova obitelj suprotstavljala se katoličkoj vojsci: Frederick, a kasnije njegov sin Conrad, proveli su život u žestokim borbama s papinskim trupama.

Frederick se žalio da papa, kojega je zvao «zmaj od otrovne vrste», teži postati feudalni vladar cijele Europe, i Frederick se borio protiv papinih pokušaja preuzimanja njegovih golemih posjeda.

Evo crkvene potvrde njegovih pokolja, citirane iz *Katoličke enciklopedije*:

«Papu Aleksandra IV. (1254.–61.) ... bilo je lako zvesti na krivi put laskavim šaputanjima, bio je sklon slušati zle prijedloge pohlepnih osoba ... nastavio je politiku rata do istrebljenja, koju je započeo Inocent IV, protiv potomstva Fredericka II. ... i ljudi su se pobunili protiv Svete stolice ... jedinstvo kršćanstva bilo je stvar prošlosti.» (*Catholic Encyclopedia*, i, str. 287–288)

Što se tiče «jedinstva», to je relativan pojam, jer ono unutar kršćanstva nikada nije postojalo, kao što ne postoji ni danas. Ljudi grada Rima podržavali su borbu Frederickove obitelji i okrenuli se oružju - i još jednom se papa u žurbi povukao u provincije.

Priča o sljedeća četiri pape skoro je u potpunosti povijest borbe s Frederickovom obitelji - borbe koja je u nekim fazama bila tako nepravedna, tako očigledno nadahnuta čistom mržnjom i pohlepom, da se gadila kršćanskom svijetu i gadi se svakom nekatoličkom povjesničaru danas. Zatim je, zabilježen u crkvenim dokumentima, uslijedio jedan od najneobičnijih pontifikata u povijesti:

«Deset dana nakon smrti Nikole IV. (1292.) dvanaest kardinala okupilo se u Rimu, ali prošle su dvije godine i tri mjeseca prije nego su Crkvi dali papu.» (*The Popes: A Concise Biographical History*, navedeno djelo, str. 19)

Povijest tih neobičnih izbora (koji se danas zovu konklave) puna je korupcije i jedna je od najčudesnijih knjiga u povijesnoj religijskoj literaturi koju tek treba u potpunosti otkriti. Međutim, 1294. iz nekog nejasnog razloga umorni kardinali složili su se da će novim papom proglasiti Pietra di Morronea (1215.–1296.) pod imenom Celestin V. Prije i za vrijeme svog pontifikata živio je pustinjačkim životom u pećini u divljim planinama Abruzzija, južno od Rima, što je činjenica koju moderna Crkva nije uspjela pobiti.

Kod Celestina vidimo još jedno od crkvenih priznanja ignorancije i nekritične gluposti papinstva, koje su se protezale kroz petnaest stoljeća kršćanske povijesti. Kardinali su se uznemirili kad im je skromni redovnik naredio da dođu u njegovu spilju, ali otišli su i proglasili ga papom.

U jednom od naših glavnih izvora podataka, *The Popes: A Concise Biographical History*, Celestin je opisan kao čovjek «ograničene učenosti i posvema lišen iskustva sa svijetom» (str. 238).

Međutim, u papinoj odsutnosti moćna mašinerija crkvene vojske cvjetala je pod vodstvom ratnika-kardinala iz Ostije, Latina Malabrance, čovjeka s velikim vojnim iskustvom (Diderotova *Encyclopédie*).

Kralj Karlo II. Napuljski, želeći usluge od pape, poslao je izaslanstvo u spilju da doprati papu u Napulj kako bi se susreo s njim. Celestin je došao i napravio javnu predstavu, dodijelivši izvanredne i neograničene povlastice Karlu. Kardinali su, sada shvaćajući da je papa «katastrofalno prostodušan», odlučili zatražiti njegovo povlačenje s položaja (*The Papacy*, George Weidenfeld & Nicolson Ltd, London, 1964., str. 87).

Glavni među onima koji su ga prisiljavali na abdikaciju bio je Benedetto Gaetani (ili Caetani) (1234.–1303.), bogat i odlučan prelat velikih ambicija. Vjerovalo se da je Gaetani dao ugraditi cijev za provođenje zvuka kroz zidove papine sobe, i tako je «glas s neba» zapovijedao papi da odstupi. Celestin V. bio je uvjeren «da mu se obratio Bog» i odstupio je s položaja. Zatim je, u veljači 1296., Gaetani kupio

do papinstva došao prijevaram i žalila se protiv njega na sudu Generalnog vijeća. Pod zapovjedništvom jednog od njegovih kardinala, Bonifacijeva vojska uništila je posjed obitelji Colonna i raštrkala njene članove po čitavoj Europi.

U nekim kronikama Bonifacija VIII. optužuju za intimne odnose s jednom francuskom groficom. To ne možemo potvrditi, ali protiv katoličkih izvještaja o njegovoj učenosti i dobroti možemo iznijeti neospornu činjenicu da su njegov nepotizam te prodaja i kupnja položaja bili skandalozni. Takve su bile i njegove papinske bule, čija je svrha bila učvršćivanje apsolutne prevlasti njegovog autoriteta. Rano u svom sedmogodišnjem pontifikatu – 1296. – Bonifacije je objavio prvu od dvije najpoznatije bule u kršćanskoj povijesti. Njen ton podsjećao je na papinska izopćenja Grgura VII. (1073.–85.), i dobila je ime po svojim uvodnim riječima, *Clericis laicos*. Njena prva rečenica daje istinito priznanje i otkriva moralnu nakaradnost unutar kršćanstva: «Stari izvještaji govore da su laici bili izvanredno neprijateljski raspoloženi prema papama, a naše iskustvo svakako pokazuje da je tako u današnje vrijeme.»

Odbojnost prema papama vjerojatno je odražavala potajnu sumnju u njihove

Unam Sanctam, Bonifacije VIII, 18 studenog 1302.; osvrst u *Catholic Encyclopedia*, xv, str. 126)

Crkva je pod Bonifacijem VIII. postala svjetovni vladar i zauzela ogromne teritorije koje je nazvala «Crkvene države». Tek su 1870. bajuneti talijanskih domoljuba konačno povratili otete regije i priključili ih ujedinjenoj Italiji. U to su vrijeme Talijani – pod Vittorinom Emmanueleom II, kraljem Sardinije i Pijemonta – povratili Rim i okolne papinske teritorije i proglasili Vječni grad prijestolnicom novooosnovanog Ujedinjenog Kraljevstva Italije. Tako su Papinske države, s površinom od 40.800 kvadratnih kilometara i tri milijuna poreznih obveznika, oduzete vatikanском investicijskom portfelju i zauvijek nestale sa zemljovida Europe – i iz povijesti. Crkva, uz iznimku 0,44 kvadratna kilometra Grada Vatikana, više nije imala nikakav nasilno stečen zemaljski teritorij u Europi kojim bi vladala, njen svjetovni suverenitet došao je kraju.

Ali priča o Bonifaciju VIII. još nije gotova. Članak o njemu u *Katoličkoj enciklopediji* proteže se na devet strana, devet strana beskorisnosti uz priznavanje karakternih mana, ali očajničko izbjegavanje ozbiljnih optužbi. Međutim, *Encyclopaedia Britannica* u svojim ranim izdanjima otkriva istinu o ovom papi, a članak o njemu napisao je profesor Rockwell, istaknut crkveni povjesničar. On ovako objašnjava neprijateljstvo prema papi: «Pohlepa, ohole izjave i često pokazivanje arogancije donijeli su mu mnogo neprijatelja ... mnogi su vjerovali da je u savezu s vragom» (*Encyclopaedia Britannica*, 3. izd., 1797.).

Zanimljivo je primijetiti da je nakon objavlivanja 11. izdanja 1898. Katolička crkva kupila *Encyclopaediu Britannicu* i nakon samo par godina nova izdanja bez «uvredljivih» materijala zamijenila su ranije verzije za koje je sada naređeno da budu uništene (*History in the Encyclopaedia*, D. H. Gordon i N. L. Torrey, New York, 1947.); također, *The Good News of the Kingdoms*, Norman Segal, Australija, 1995.). S vremenom, 1943. *Encyclopedia Britannica* dodijeljena je Rimokatoličkom sveučilištu u Chicagu (*Encyclopedias: Their History Throughout the Ages*, 1966., dva izdanja; drugo izdanje posvećuje posebnu pažnju *Encyclopaedii Britannici*). U kasnijim desetljećima crkveni misionari odlazili su od vrata do vrata širom svijeta prodajući pročišćenu *Encyclopaediu Britannicu* mi-

Crkva je pod Bonifacijem VIII. postala svjetovni vladar i zauzela ogromne teritorije koje je nazvala «Crkvene države».

papinski položaj od kardinala za 7000 zlatnih florina i postao papa Bonifacije VIII. (1294.–1303.). Celestina su odmah zatočili u jednom mračnom dvorcu i tako brutalno postupali s njim da je ubrzo umro.

IZDAJICA VJERE

Bogateći svoju obitelj, Gaetane – posebno Pietra, sina vrlo sumnjivog karaktera – Bonifacije VIII. ušao je u ogorčen sukob s moćnom obitelji Colonna koja je bila odgovorna za neprestana protjerivanja papi iz Rima. Kad je kardinal Stefano Colonna, brat kardinala Giacomma Colonne, oteo tovar papinog zlata i srebra upućen obitelji Gaetano, Bonifacije VIII. ekskomunicirao je cijelu obitelj Colonna i protiv njih proglasio križarski rat. Obitelj je odgovorila manifestom u kojem je optužila Bonifacija VIII. da je

tvrdnje o božanskom porijeklu njihove religije. Ova bula bila je posebno usmjerena protiv francuskog kralja Philippea IV, unuka sv. Louisa, ali nije postigla svoj cilj. Onda je, 18. studenog 1302. Bonifacije VIII. objavio svoju krajnje nepravednu «Bulu dva mača» (*Unam Sanctam*, «Jednu svetu»), koja je formalizirala okvir temeljne strukture kršćanstva za nadolazeća stoljeća. Papina bula objavila je da Crkva kontrolira «dva mača», to jest, dvije sile:

«Oba mača u moći su Crkve, duhovni i svjetovni; duhovni unutar Crkve drži ruka svećenstva; svjetovnim se za Crkvu služi ruka njene vojske ... i duhovna sila ima pravo uspostaviti i voditi svjetovnu silu, a također i osuditi je kada ne postupi ispravno ... U skladu s tim, svatko tko se suprotstavlja dvama mačevima Crkve suprotstavlja se zakonu Božjem.» (Bula

lijunima neupućenih domaćinstava. Ljudi koji imaju priliku usporediti ranija izdanja s izdanjima «pod upravljanjem Crkve» trebali bi to učiniti radi osobne potvrde da je napisana i objavljena nova i izmišljena kršćanska povijest, iz koje su izbačene ranije štetne informacije. Neki negativni komentari o Bonifaciju VIII. izbrisani su, a druge su rečenice izmijenjene, ali zadr-

Bedemi u pozadini ostaci su utvrđene Papinske palače u Avignonu, sagrađene tijekom vladavina Benedikta XII. i Klementa VI. Ona je čuvala papinski dvor i upravni centar do 1377. Glavna struja u Europi oštro je kritizirala ekstravagancije i fiskalni sustav papinskog dvora.

žano je ime profesora Rockwella.

The Cambridge Mediaeval History (ur. Gwatkin i Whitney, The Macmillan Co., 1911–13, sv. vii, str. 5), u kojem je zapisan opći stav ili sud modernih povjesničara, kaže kako se «čini da dokazi nedvojbeno potvrđuju da je on [Bonifacije VIII.] u pogledu doktrine bio skeptik, i da je pod mitrom skrivao izrugivački duh». Francuski kralj Philippe IV, uz podršku civilnih odvjetnika koji su nastojali uzdignuti njegov autoritet iznad papinog, usprotivio se buli *Unam Sanctam* Bonifacija VIII. Sazvao je svoj parlament u Parizu i pred njega iznio optužbu protiv pape za herezu, simoniju i lakomost. Bonifacija je posebno optužio za «...čarobnjaštvo, poslovanje s vragom, nevjerovanje u Isusa Krista, objavu da tjelesni grijesi nisu grijesi i izazivanje ubojstva pape Celestina i drugih. Imao je određenog 'idola' u kojem se nalazio 'davlowski

duh, s kojim se imao običaj savjetovati ... odgovarao mu je neki neobičan glas» (*A History of the Popes*, dr. Joseph McCabe, C. A. Watts & Co, London, 1939).

Godine 1303. papa Bonifacije VIII. zarobljen je u Anagniu, kamo je bio pobjegao, i odveden je u Pariz radi suđenja. Sciarra Colonna i njegova gnjevna obitelj bili su na francuskom sudu, a na Pariškom sve-

učilištu sazvano je Generalno vijeće. Pred pet nadbiskupa, 22 biskupa te brojnim svećenicima i redovnicima Bonifacije VIII. neprestano se izrugivao religiji i moralu, i dao ovu izvanrednu izjavu:

«Isus Krist nije postojao, a hostija je samo brašno i voda. Marija nije bila djevica ništa više nego moja majka, a počiniti preljub je zlo koliko i protrljati ruke.» (*A History of the Popes*, McCabe, ibid.)

Prebačen je natrag u Rim s jakom pratnjom koju je osigurala obitelj Orsini, bojeći se da će ga papinska vojska pokušati osloboditi. Bio je toliko mahnit od bijesa da ugledni kroničari toga vremena kažu kako je poludio i počinio samoubojstvo. To je malo vjerojatno, ali umro je u zatvoru mjesec dana kasnije, u listopadu 1303., vjerojatno otrovan ili zadavljen, a ne od «šoka zbog brutalnog napada na njega» kako smatra Crkva (*The Popes: A Concise Biographical History*, op. cit., str. 239). Njegovi neprijatelji proširili su priče da je, u svojim posljednjim trenucima, priznao svoj savez s demonom i umro s plamenom koji mu je izbijao iz usta.

PAPE PROGNANI IZ RIMA

Razaranja i skandale koji su prethodili i bili posljedica unutarnjih i vanjskih papinskih ratova, krv, teror i zlobu, te nei-

zrecivo degradirane društvene uvjete koji su sve to omogućili u ime Krista teško je i zamisliti.

Nepopularnost papa bila je tolika da su tijekom stoljeća mnoge od njih ubile ili protjerale iz Rima bijesne gomile ili carski neprijatelji. U razdoblju od ukupno preko 240 godina, između 1119. i 1445., pape su bili redovno i uz upotrebu sile izbacivani

Voltaire (1694.–1778.) je Izidorske dekrete opisao kao «najodvažniju i najveličanstveniju prijevare koja je ikad obmanula svijet».

iz Rima, te su vladali iz Avignona, Anagnia, Orvieto, Viterba, Siene, Firenze, Pise i Perugia.

Još 1119. na primjer, lokalno stanovništvo pobunilo se protiv pape Gelazija II. (1118.–19.) koji je pobjegao u Gaetu u južnoj Italiji odveslavši niz rijeku Tiber u barci. Dok je bježao, bijesna je gomila trčala uz obalu rijeke zasipajući sve udaljenijeg papu kamenjem, strijelama i prljavim psokama.

Slično tome, papa Grgur VIII. (1187.) bio je toliko omražen zbog zločina osljepljivanja svojih protivnika (kao i papa Adrijan III) da ga je lokalno stanovništvo svezalo za devu okrenutog naopako i paradiralo s njim ulicama Rima, dobacujući mu prostote i gađajući ga kamenjem do smrti (Diderotova *Encyclopédie*).

Kako bi izbjegao prijeteće optužbe za ubojstvo, papa Kalikst II. (1119.–24.) oskrvnuo je navodni grob sv. Petra i pobjegao u Konstantinopol sa «srebrnim oplatama s vrata», «debelim zlatnim pločama» koje su prekrivale oltare i «kipom od punoga zlata» (*A History of the Popes*, McCabe, op. cit.).

Posljednji papa čije je protjerivanje iz Rima zabilježeno bio je Eugenije IV. (1431.–47.), koji je veći dio svog devetogodišnjeg progonstva proveo živeći po napuljskim bordelima (Diderotova *Encyclopédie*).

Godine 1309. pod pontifikatom Klementa V. (1305.–14.; Bertrand de Got, 1264.–1314.), Rimljani su toliko negodovali zbog papinih zločina da je čitava kršćanska birokracija bila fizički protjerana iz Rima u grad Avignon u južnoj

Francuskoj. Pape su tamo trajno vladali sedam desetljeća, do 1377., u palačama izgrađenim iz kamenih utvrda, gdje su stvorili složenu birokratsku administraciju. U židovskim krugovima progonstvo su nazivali «Babilonsko sužanjstvo papa», a rastući bijes prema papama koji je preplavio Europu bio je opravdan.

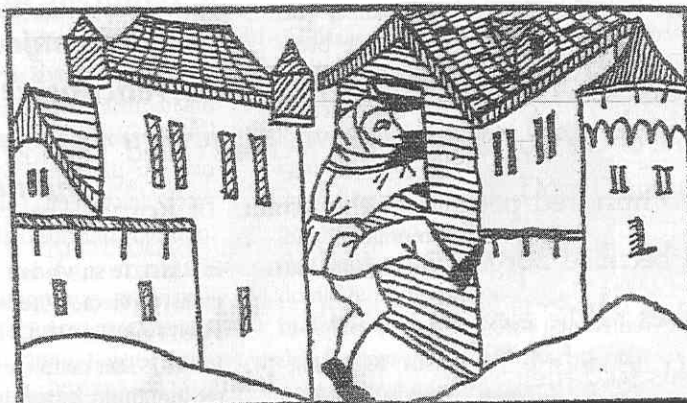
Slavni talijanski učenjak i državnik Francesco Petrarca (1304.-74.) godinama je živio u predgrađima Avignona i zapisao je gomilu deta-

lja o papinskom načinu života koje je zapazio. Ostavio nam je jedan od najnevjerojatnijih prikaza crkvene prljavštine u svoj dostupnoj literaturi o kršćanskoj religiji. On je bio najveći intelektualni pisac svoga doba, i tadašnji moćni vladari natjecali su se za njegovu prisutnost na svom kraljevskom dvoru. U svojoj zbirci pisama *Epistolae sine nomine*, Petrarca je papinski dvor u Avignonu opisao kao «uzavreo, uzburkan, opscen, užasan ... vrelo boli gdje se Isus Krist ismijava, gdje se obožavaju sestercije [novac], gdje poštenje zovu glupošću, a podlost zovu mudrošću... sve to možeš vidjeti tamo nagomilano» (Razna pisma VII). Rekao je da je Avignon po porocima nadmašivao bilo koji grad tog vremena, a nitko nije poznao srednjovjekovni život i literaturu tako dobro kao Petrarca. On daje detalje opscene razuzdanosti života na papinskom dvoru koji je «divljao poput moralne pošasti ... škola lažnosti, i hram hereze» (Razna pisma XVIII).

Petrarca, prijatelj obitelji Colonna, bio je pozvan da se obrati rimskom Senatu, i na uskršnju nedjelju 1341. stigao je na Kapitol u odjeći svog prijatelja i obožavatelja, kralja Roberta Napuljskog. Tamo je iznio dojmljivu optužnicu protiv avinjonских papa i njihovih kardinala, rekavši, ukratko, da su «...pometeni poplavom najzvratnijih zadovoljstava, nevjerojatnom olujom raskalašenosti, najuzasnijom i neviđenom ruševinom morala. Privrženost

papa Avignonu potječe iz činjenice da su tamo sagradili svojevrsan raj zadovoljstava, nebeski dom u kojem žive bez Boga kao da će tamo nastaviti živjeti zauvijek» (Pismo VIII).

Sladostrasni papa Klement VI. (Pierre Roger, 1291.-1352.; papa 1342.-52.) kupio je Avignon od napuljske kraljice i svoju Papinsku palaču učinio jednom od najblistavijih u Europi, glamurnim dvorom na kojem su papine rodake i go-

Ovaj njemački drvorez prikazuje papu Pija II. kako kao mladić maskirana lica provaljuje u kuće. U Rimu su ga posvuda raspačavale protupapinske grupe, i nakon njegovog objavljivanja protestanti su iskoristili kampanju da ismiju hinjenu svetost Katoličke crkve. (© Drevni dokumenti, Rathaus, Aachen)

ste neprestano zabavljali balovi, banketi i turniri. Petrarcina ocjena Klementa bila je izuzetno stroga. Klementa je poznao i osobno i iz dopisivanja. Petrarca je, realist kad je to želio biti, ovako opisao papu:

«...odvratan od udovoljavanja svojim užicima, čelav, crven u licu, debelih bedara, napola pokrivenih njegovom kratkom haljom... pogrbljen ne toliko od dobi, koliko od licemjerja. Dojmljiv ne zbog rječitosti, već zbog namrštene šutnje, on korača salonima kurvi, rušeći ponizne i gazeći po pravdi.» (Petrarca, *Letters without a Title (Epistolae sine nomine)*, University Press, SAD, 1969., *Razna pisma VII*, str. 98)

Petrarca je dodao da je Klement VI. povremeno jahao gradom «...ne usred zadivljene gomile, već usred uvreda i poruga ... on predvodi pompozne povorke, jašući na bijelom konju, glumeći svetost. Pred njim idu njegovi ljudi u bijeloj odjeći, gestikulirajući kako bi privukli pažnju, pušući u trublje i mašući barjacima.» Petrarca govori o neobičnoj količini vremena i truda koje je Klement VI. ulagao

u pripreme za svoje parade, i kako je «na svom konju bio u neprestanom strahu da će vjetar poremetiti njegovo namirisano ruho» (Razna pisma XV).

«Najbolji» papa avinjonskog razdoblja, prema katoličkim standardima, bio je Jacques Fournier (oko. 1285.-1342.) koji je na svom ustoličenju u Dominikanskom samostanu u Avignonu 8. siječnja 1335. uzeo ime Benedikt XII. (1334.-42.). Bilo je, međutim, suvremenika poput biskupa Molleta, učenog katoličkog povjesničara avinjonских papa, koji su smatrali da je «Neron, smrt za laike, zmija ljutica za svećenstvo, lažov i pijanica» (*A History of the Popes*, McCabe, op. cit., str. 115). Biskup Mollet priznaje da je Benedikt XII. bio sklon piću, ali prema evanđeljima takav je bio i Isus Krist (Matej 11:19; Luka 7:34). Neki pisci tvrde da je od tog pape potekao izraz «pijan kao papa», i da su njegova osornost i arogancija uvelike ograničavale ono u čemu je mogao imati pozitivan utjecaj.

U Avignonu je napisan niz lažnih dokumenata koje danas zovemo Lažni Izidorski dekreti. U toj prijevare pape i njihovi suradnici sastavili su niz lažnih pisama, datirali ih u ranija stoljeća i utkali ih u niz «službenih zakona» koji su Crkvu učinili apsolutnim gospodarom čitave Europe, Male Azije i Egipta. Voltaire (1694.-1778.) je Izidorske dekrete opisao kao «najodvažniju i najveličanstveniju prijevaru koja je ikad obmanula svijet». Zatim su tu bili izvanredni i golemi Pseudoareopagitski falsifikati i ogorčena nepopustljivost papa u tvrdnjama da su autentični nakon što je razotkrivena prijevara. Budući da ovo nije povijest Rimokatoličke crkve nego papa, temu lažnih katoličkih dokumenata ostavit ćemo za neku drugu priliku.

FRANCUSKA POVLAČI SVOJU PODRŠKU KRŠĆANSTVU

Sada selimo nekoliko desetljeća naprijed, uz neke izvanredne informacije dobivene iz *De schismate* Dietricha von Nieheima (oko 1338.-1418.), suvremenog njemačkog odvjetnika visokog ugleda koji je nekoliko desetljeća bio u službi papa. Dietrich je bio svjedok skandala o kojima piše, i opisao je pontifikat za koji Crkva priznaje da je bio «jedan od najkatastrofalnijih u papinskoj povijesti» (*The Popes: A Concise Biographical History*, op. cit., str. 275). Radi se o Bartolomeu Prignano (1318.-1389.) koji je 1378. postao papa Urban VI. i vladao do svoje smrti 1389.

godine. Pišući u strogo kršćanskom duhu, Crkva je rekla da je bio «pobožan, ali vrlo energičan» (ibid.).

Odmah po svom izboru, Urban VI. unajmio je odred divljih plaćenika koji su u to vrijeme bili uobičajeni i otjerao svoje suparnike iz gradova. Prije nego što je krenuo u ponovno osvajanje papinskih posjeda na jugu, prodao je svete posude rimokatoličkih crkava koje je bio obećao svojim sinovima i kćerima. Požeo je obilnu žetvu konfiscirajući vlasništvo bogatih plemića i stvorivši položaje na prodaju za dodatnih 37 biskupa. Karlo III, kralj Napulja, bio je zgrožen i poslao je vojsku da ga napadne, ali je Urban pobjegao preko stražnjeg zida Papinske palače. Kad se vratio, kardinali, koji su među sobom razmatrali plan o njegovom svrgavanju, preklinjali su ga da obuzda svoje nepriстойne ispade. Međutim, Urban je šestoricu od njih zatvorio u papinske tamnice i dao ih mučiti.

Dietrich von Nieheim bio je na licu mjesta i opisao je kako je papa glasno čitao svoj brevijar kako bi zaglušio njihove jauke, dok se njegov sin rugao žrtvama. Nakon nekog vremena papa je pobjegao sa svojim zatvorenicima u lancima i morskim putem otputovao u Genovu. Samo jednom od kardinala, Englezu Adamu Eastonu, nije izgubljen svaki trag; malo je onih koji sumnjaju da je ostale papa

čekivanja, neki drugi svećenik za njega ponudio veću sumu, papa bi objavio da ga je prvi svećenik prevario i prodao ga drugom. Dietrich von Nieheim kaže kako je vidio da se isti položaj prodaje nekoliko puta u istom tjednu i kako je papa dogovarao poslove sa svojim tajnicima za vrijeme mise. Grad ga je proklinjao i u njemu je vladao potpuni nered.

Godine 1400. Bonifacije IX. objavio je slavlje, a hodočasnici su, prisjećajući se nedavnih užasa kuge i znajući da je putovanje prepuno opasnosti, pristizali u Rim tijekom godine. Uvjeti u samom Rimu bili su teški, žalosno osiromašeni stanovnici koristili su većinu prilika da siluju, ubiju i opljačkaju hodočasnike.

Bonifacija IX. 1404. naslijedio je «blagi i plemeniti» Inocent VII. (Cosimo Migliorati, 1336.–1406.) (*Catholic Encyclopedia*, vii, 1910., str. 19). Nastavio je 16-godišnji skandal Zapadnog raskola stvorenog istovremenim postojanjem više papa, i ogorčeno se borio protiv svojih suparnika. Obogatio je svoje rođake, koji su bili toliko nepodnošljivi da ih je Rim izbacio zajedno s papom uz uobičajeno krvoproliće.

U međuvremenu, francuski kardinali izabrali su Benedikta XIII. (Pedro de Luna, 1328.–1423.) za nasljednika Klementa VII, ali pod uvjetom, koji je prisegnuo ispuniti, da učini sve što je u njegovoj moći

korak potraživši i uništivši sve primjerke dvaju knjiga iz drugog stoljeća koje su sadržavale «pravo ime Isusa Krista» (*Encyclopaedia Britannica*, 1797., natuknica «Jesus Christ»). Stvorio je četiri nova kardinala isključivo kako bi osudili tajni traktat na latinskom jeziku pod nazivom *Mar Yesu*, a nakon toga je izdao narednja da se unište svi primjerci zagonetne *Elkazajeve knjige*.

21. svibnja 1408. francuski kralj Karlo VI. (1368.–1422.) objavio je dekret kojim je francusku Katoličku crkvu i sve građane Francuske oslobodio poslušnosti papi Benediktu XIII. Poništio je potporu svoje zemlje kršćanstvu i proglasio Francusku religijski neutralnom – ta odluka ostala je na snazi sve dok godinama kasnije jedan Francuz nije izabran za papu.

U to vrijeme Benedikt XIII. i Grgur XII. bili su dvojica zakonitih, ali sukobljenih papa u ratu ambicija, i svaki je vjerovao da bi samo on trebao biti «jedini papa». Benedikt XIII. je ranije izazvao skandal svojim nemilosrdnim oporezivanjem svećenstva Francuske i Španjolske, a nacionalno Crkveno vijeće glasalo je protiv njegovih nepopularnih odluka. Sada je svim uključenim stranama bilo jasno da je, usprkos njegovom predizbornom obećanju da će odstupiti s položaja pape u interesu rješenja šizme sa svojim rivalom, bio odlučan u namjeri da svrgne svog suparnika iz Rima i zadrži svoj položaj po svaku cijenu. Dok su on i njegova vojska napredovali prema Rimu, od glasnika je doznao za trećeg legalno izabranog papu, Aleksandra V. (1409.–10.). Nije poznato što su Benedikt XIII. i Grgur XII. mislili o tom događaju, ali rimski narod reagirao je na vijest očajanjem. Kršćanstvo je sada imalo trojicu zakonitih papa, od kojih je svaki imao vojsku i nepomirljive suparnike. Neka *Katolička enciklopedija* iznese svećeničko svjedočenje:

«Velika šizma (1378.–1417.) raskolila je Crkvu. Kao kardinal, on [Aleksandar V] je odobrio dogovor suparničkih Kardinalskih zborova da zajedno rade na postizanju jedinstva. Time je izazvao nezadovoljstvo Grgura XII, koji ga je pokušao svrgnuti. Na Saboru u Pisi (1409.), on [Aleksandar V] održao je uvodnu propovijed, oštru osudu svojih suparnika papa, i predsjedao je na vijećanjima teologa koji su te pape proglasili hereticima i šizmaticima ... u suparničkom katoličkom svijetu ... njegovu legitimnost dovodili su

Nepopularnost papa bila je tolika da su tijekom stoljeća mnoge od njih ubile ili protjerale iz Rima bijesne gomile ili carski neprijatelji. U razdoblju od ukupno preko 240 godina, između 1119. i 1445., pape su bili redovno i uz upotrebu sile izbacivani iz Rima

dao ubiti. Brzo se seleći iz grada u grad, neprestano protjerivan zbog poroka svoga sina, Urban IV. pokušavao je prikupiti novac za križarski pohod protiv Napulja, ali je 1389. umro od trovanja, kao još jedan potpuno beščastan papa.

Nakon toga je papinsko prijestolje zauzeo Pietro Tomacelli (1356.–1404.) kao «ljubazan i obziran» Bonifacije IX. (1389.–1404.), potičući trgovanje svetim položajima sve dok papin ured nije nalikovao na burzu (*The Popes, op. cit.*, str. 278). Papini agenti nisu više prodavali samo slobodne položaje, nego i njihovo «čekivanje», pa je osoblje pratilo dob i zdravlje nosilaca položaja – a ako bi, nakon prodaje

da okonča šizmu između njega i njegovog suparnika Angela Corrara (također Cortarrio ili Corrarrio) (1336.–1417.), koji je 1406. postao papa Grgur XII. Šizma je, jezikom teologije i kanonskog prava, kidanje crkvenog jedinstva i zajednice, a Benedikt XIII. je kao papa odbio napraviti i najmanji korak prema takvom jedinstvu. Sklonio se u Avignon, a cijela Francuska zahtijevala je njegovu abdikaciju. Nakon toga je morao braniti avinjonsku palaču od napada francuske vojske, ali pohlepni i osvetoljubivi Španjolac uspio je zadržati svoje papinske krpe preko 20 godina dok mu se cijela Europa rugala. Upravo je papa Benedikt XIII. poduzeo nečuvan

u pitanje, i kršćanski svijet bio je ojađen viješću da umjesto dvojice papa ponovno ima trojicu.» (*Catholic Encyclopedia*, i, str. 288-9)

Aleksandar V. iznenada je umro 1410. - pretpostavlja se od trovanja - pa su talijanski kardinali izabrali Baldassarea Cossu iz Pise (oko 1370.-1419.) da ga zamjeni. On se prozvao papom Ivanom XXIII. (1410.-1415.) [kojega ne valja brkati s papom Ivanom XXIII, 1958.-63.; pogledati sljedeće poglavlje], i do danas je ostao najiskvareniji čovjek koji je ikada nosio tjaru. Poroci kardinala Cosse, koji je podmitio izbornike, bili su dobro poznati kardinalima kao i čitavoj Italiji, i ništa nije moglo jasnije od tih izbora pokazati do koje je dubine potonulo papinstvo. O tome da li je bio sin talijanskog pirata, kao što tvrdi Dietrich, nema potrebe raspravljati. Petnaest godina bio je na čelu papinskog korumpiranog financijskog sustava i predvodio je papinsku vojsku i plaćenike sa svom okrutnošću i razuzdanošću zapovjednika tog doba. Dietrich dodaje da je, kao papinski izaslanik u Bologni, Cossa ubirao osobnu proviziju od kockara i prostitutki. U vezi s tim pitanjima, dovoljno je reći da su kardinali koji

Svećenici su zaposlili 1.500 prostitutki koje su zvali «lutajuće drolje» (ibid.), da ih navečer osvježe nakon što bi provedli dan svađajući se u Saboru. Bludni svećenici su, kako se čini, bili vrlo široke ruke prema profesionalnim damama

su ga izabrali bili, poput svih Europljana, svjesni njegove reputacije, i možemo biti zadovoljni službenim crkvenim opisom njegovog karaktera.

PROSTITUTKE U CRKVENOM SABORU

Nakon što su četiri godine raspravljali o odvratnom prizoru trojice pohlepnih papa, prelati i vodeći crkveni laici nagovorili su cara Sigismunda da sazove i predsjedna na Generalnom crkvenom

saboru u Konstanci 1414. Bio je to zagonetan četverogodišnji događaj koji prkosi razumijevanju, a «razuzdano ponašanje svećenika demoraliziralo je grad u kojem je sazvan» (Samuel Edgar, *The Variations of Popery*, London, 1838., 2. izd., str. 533). Svećenici su zaposlili 1.500 prostitutki koje su zvali «lutajuće drolje» (ibid.), da ih navečer osvježe nakon što bi provedli dan svađajući se u Saboru. Bludni svećenici su, kako se čini, bili vrlo široke ruke prema profesionalnim damama. Jedna kurtizana je, prema pričama, zaradila 800 florina, što je u to vrijeme bila ogromna svota. Prema njoj su se ponijeli bitno drugačije nego prema Janu Husu i Jeromu Praškom. Velečasni razvratnici obogatili su prostitutku i spalili reformatore na lomači.

Saslušavši svjedoke, Sabor je pripremio dugu optužnicu protiv Ivana XXIII koja se protezala na 54. članka, i može se pročitati u bilo kojoj dostupnoj zbirci zapisa s crkvenih sabora. Kasnije je optužen za silovanje, preljub, incest, homoseksualnost i ubojstvo pape Aleksandra V. Nakon kratkog suđenja proglašen je krivim, svrgnut, bačen u zatvor i zadavljen. Rimljani su bacali blato i kamenje na njegov lijes kad je donesen u Rim. Nije bilo javnog sprovoda. Prema glasinama, tijekom svog poslanstva zaveo je 200 žena i sličan broj muškaraca. U novije vrijeme, 1958. Angelo Giuseppe Roncalli (1881.-1963.) preuzeo je položaj pape i zbog nekog razloga uzeo isto ime kao prvi Ivan XXIII. Vatikanski povjesničari tada su pokušali iz svojih službenih zapisa ukloniti svaki spomen izvornog Ivana XXIII, ali nisu bili potpuno uspješni jer su popisi papa koji su u to vrijeme bili u tisku uskoro dospjeli u javnost.

Nakon dvije godine prepiranja kardinali su izabrali Oda Colonna (1368.-1431.) za papu Martina V. (1417.-31.): on i svi njegovi nasljednici položili su svečane zakletve da će reformirati papinstvo i Crkvu, ali zapravo su tonuli sve dublje u mulj. Pape koji su prethodili Martinu V. učinili su tako malo za boljitak grada Rima da kad se Martin vratio 1420. nakon dugog izgnanstva koje mu je nametnuto zato što je legalizirao i štitio zloupotrebe Kurije, zatekao je krave kako i dalje pasu na njegovim ulicama.

Doznajući da je oksfordski profesor John Wycliffe (oko 1324.-1384.) oko pet desetljeća ranije preveo Bibliju na engleski jezik, Martin se toliko razbjesnio da je

1427. dao da se kosti tog teologa iskopaju, samelju i razbacaju po rijeci Swift. To je bilo 43 godine nakon Wycliffove smrti: papina djela odražavaju hirove jednog neuravnoteženog uma, nimalo u skladu sa zdravim razumom.

Tijekom tih «stoljeća kulturne tame, papinski dvor bio je nemoralniji nego u bilo kojem razdoblju Mračnog doba» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Pecci, ii, str. 337), i Crkva se nadala da su katolici «iščekivali vrijeme kada će crkveni redovi, čija je raspuštenost velikim dijelom bila posljedica opće nemoralnosti tih vremena, biti vraćeni u neku vrstu discipline» (*Catholic Encyclopedia*, i, str. 288-89).

Kršćanski pisci 15. i 16. stoljeća smatraju dekadentnim, ali malo njih svojim čitateljima daje čak i maglovitu predodžbu o besramnoj poročnosti, svjesnoj iskvarenosti samostana, raširenosti prostitucije i njenom javnom poticanju, nepristojnosti brojnih javnih kupališta, neljudskoj okrutnosti koja nije jenjavala usprkos procvatu umjetnosti, i ciničnom širenju podmuklosti i lažljivosti u međunarodnim kršćanskim odnosima. Dr. Ludwig Pastor (1854.-1928.), iskreni njemački povjesničar papinstva, među katoličkim je povjesničarima gotovo osamljen u svojoj nepristranosti. On kaže da je «rašireni nemoral u crkvenim redovima nadilazio sve što je viđeno od desetog stoljeća» i da su «objiesna okrutnost i osvetoljubivost išle ruku pod ruku s nemoralnošću» (*A History of the Popes*, op. cit., 1. pog., str. 97).

Epoha kojom se bavimo je, nema sumnje, jedna od najčudnijih u povijesti Crkve, i u njoj se susrećemo s najvećom količinom zločina i dekadencije. Crkva kaže da je razdoblje «propadanja uslijedilo nakon sredine trinaestog stoljeća, kad su rat i otimačina nanijeli veliku štetu ... Crkva je u petnaestom i šesnaestom stoljeću ponovno trpjela zbog raširenih društvenih previranja» (*Catholic Encyclopedia*, i, str. 145).

Kada govorimo o moralnim uvjetima u tom razdoblju, Vatikan je ovako sažeo svoj stav o vremenu Siksta IV (1471.-84.):

«Njegova najveća strast bio je nepotizam, zasipanje bogatstvom i uslugama svojih nedostojnih rođaka. Njegov nećak, kardinal Rafael Riario, kovao je zavjeru da svrgne obitelj Medicija; papa je bio upoznat sa spletkom, iako vjerojatno ne i s namjerom da ga se ubije, pa je čak

objavio interdikt Firenci zato što je u bijesu ustala protiv zavjerenika i brutalnih ubojica Giuliana dei Medici. Otada pa do reformacije, svjetovni interesi papinstva imali su glavnu ulogu. Stav pape Siksta IV prema zavjeri Pazzijevih, njegovi ratovi i podmuklost, njegovo promicanje nepoželjnih ljudi na najviše položaje u Crkvi mrlje su na njegovoj karijeri. Usprkos tome, postoji hvale vrijedna strana njegovog pontifikata. Poduzeo je korake prema suzbijanju zlostavljanja u Inkviziciji, energično se suprotstavljao valdenzima, i poništio je dekrete Sabora iz Konstance.» (*Catholic Encyclopedia*, xiv, str. 32–33)

Jedan vjerojatan razlog zašto je Siksto negirao zaključke Sabora iz Konstance je taj što je skup objavio da je jedna žena, Ivana Engleska, u devetom stoljeću (855.–58.) dvije godine službeno sjedila na papinskom prijestolju. Za razliku od Marozije, koja je upravljala papinstvom nekoliko desetljeća u 10. stoljeću, Ivana je bila formalno izabrana za papu, i tako je u očima katolika bila legitimna nasljednica sv. Petra. Njena priča ušla je u srednjovjekovne povijesne zapise, službeni popis papa Thomasa de Elmhama, u kojem je pisalo: «A. D. 855, Ivana. Ovo se ne računa; ona je bila žena.» Siksto IV. izradio je nacrt planova za preuređenje ženskih samostana u «bordele pune najbiranijih prostitutki, vitkih od posta, ali punih požude» (*A History of the Popes*, op. cit.; također, slični opisi ženskih samostana od nekoliko stoljeća ranije nalaze se u *Annals of Hildesheim*, oko 890.).

Oprilike u tom kritičnom trenutku, i nakon tisuću godina neobične povijesti Crkve, prosvjedi kršćanskog svijeta bili su sve glasniji i zatim su izbili u protestantsku reformaciju, vjersku revoluciju pomoću sile i oružja. Apologetski osvrt na raskalašenost crkvenog morala i umova koja je omogućila ovo veliko restrukturiranje katoličanstva nalazi se u *Katoličkoj enciklopediji*:

«Svećenici na visokim položajima konstantno nisu marili za istinu, pravdu, čistoću, samozatajnost; mnogi su bili iskvareni i bez ikakvog osjećaja za kršćanske ideale; nemali broj bio je duboko ukaljan poganskim porocima; većina su bili obični pokvarenjaci. U godinama Aeneasa Sylviusa Piccolomini (pape Pija II, 1458.–64.), Giovannija Battiste Cibe (papa Inocent VIII, 1484.–1492.), karijere Rodriga Borgie (Aleksandar VI, 1492.–

1503.), života Aleksandra [Alessandro] Farnesea, kasnije Pavla III. (1534.–49.), dok nije postao prisiljen reformirati sebe, kao i Kuriju, pontifeksi su pokazivali nezainteresiranost i za najosnovnije ljudske vrline.» (*Catholic Encyclopedia*, i, 109, ur. Pecci; također, xii, 767, *passim*)

Nakon što je Cibo 1484. bestidno kupio glasove kardinala kako bi postao papa Inocent VIII, one koji su ga podržali nagradio je silnim bogatstvom, raskoši i slavom. Kao papu, međutim, Ciba su zanimale isključivo žene i seks

Aeneas Sylvius Piccolomini, Giovanni Battista Cibo i Rodrigo Borgia tri su čovjeka o kojima vrijedi reći nešto više. Kad je Piccolomini 1458. postao papa Pio II pokušao je zataškati svaku spoznaju o njegovoj ranijoj karijeri kao lopova i provalnika. Međutim, bio je neuspješan: plakati koji su prikazivali njegove aktivnosti bili su u širokom optjecaju.

Nakon što je Cibo 1484. bestidno kupio glasove kardinala kako bi postao papa Inocent VIII, one koji su ga podržali nagradio je silnim bogatstvom, raskoši i slavom. Kao papu, međutim, Ciba su zanimale isključivo žene i seks. Vatikan je postao institucija koja je vrvjela od njegovog ogromnog potomstva od preko 100 nezakonite djece, a troškovi održavanja njegovih žena, sinova, kćeri i unuka bili su enormni. «Otvorenim skandalima izazvanim papinim moralom i politikama, unapređenjima njegove kopiladi [posebno Franceschetta] i njegovoj suradnji s poganskim [ženama] ... treba pribrojiti rezultate korupcije u Kuriji» (*The Popes: A Concise Biographical History*, op. cit., str. 302–04). Suvremeni talijanski crkveni povjesničar Valore ispričao je kako je, kroz odvratno ugađanje svom apetitu, Inocent VIII. postao strahovito debeo i kako se do proljeća 1492. pretvorio u «masu mesa nesposobnu za uzimanje bilo kakve hrane osim par kapi mlijeka iz dojki mlade žene» (*Historia Ecclesiastica*, MS 151, str. 1181).

ORGIJE U VATIKANU

Nakon smrti Inocenta VIII, i nakon 14 dana prepirki i spletki među kardinalima, Rodrigo Borgia (1431.–1503.) izabran je za papu Aleksandra VI. Za trajanja kon-

klave naoružane frakcije zvane «eskadroni» pobile su preko 200 ljudi na ulicama Rima. Odmetnute grupe bile su bijesne zato što je Borgia, koji je bio nagomilao ogromno blago, velikim sumama podmitio izbornike prije početka konklave. Jedanaest kardinala prodalo mu je svoje

glasove (Burchardov *Diarium*, dodatak sv. iii), što Crkva i priznaje: «Da je Borgia osigurao svoj izbor čistom simonijom činjenica je čija je autentičnost predobro potvrđena da bi se u nju moglo sumnjati» (*Catholic Encyclopedia*, ur. Pecci, ii, str. 309). Krenuvši prema Lateranskoj palači nakon konsakracije u bazilici sv. Petra, prošao je ispod slavoluka na kojem je bio moto koji su ispisali njegovi podupiratelji: «Cezar je bio čovjek; ovo je bog».

Rodrigo je bio pripadnik zloglasne obitelji Borgia koja je svoju važnost i moć crpila iz talijanske politike. Njegovi španjolski korijeni bili su faktor u njegovom izboru, budući da su kardinali željeli izbjeći izbor Francuza. Služio je pet pretходnih papa na položaju vicekancelara, i njegovim izborom upražnjen je veći broj unosnih položaja i unapređenja koja je obećao onima koji glasaju za njega. Još 1460, dok je bio kardinal i papin legat, prijavljen je Piu II. (1458.–62.) jer je održavao opscene plesove s golim damama u jednom vrtu u Sieni, i nastavio je uživati u takvim događajima do kraja svog života. Njegov pontifikat predstavljao je jedan od najgorih skandala u Vatikanu od vremena Vladavine kurvi, a parada njegove seksualne razuzdanosti održavana je uz malo ili nimalo skrivanja. Iz dnevnika njemačkog kapelana Johanna Burcharda, šefa protokola pape Aleksandra VI, doznajemo najviše o karakteru tog pape Borgie. Burchard je osobno bio svjedok Aleksandrove raskalašenosti, napisao je slavni komentar da je «papino kršćanstvo hinjeno» (Burchardov *Diarium*).

Aleksandar VI. bio je tako notorno zloglasan, a njegova prošlost tako bogata i dobro poznata da se pokazao kao velika neugodnost za modernu Crkvu koja uza-

lud pokušava prikazati pobožnu prošlost papa. On je među papama jedinstven po javnoj istaknutosti njegove nezakonite djece i očiglednosti njegovih seksualnih odnosa u «Svetoj palači». S njegovih 12 kopiladi (*Collins Dictionary*), uključujući Cesara, Giovannia (Juana), Lucreziju, i Jo- fréa, te njegovim brojnim ljubavnicama, «Vatikan je ponovno bio bordel» (*The Records of Rome*, 1868., British Library) a njegov razvratni papinski dvor uspoređivali su sa starim «kuplerajima» Cezareje u kojima se provodio sv. Augustin. Ale-

dam godina, njegov otac pripremio mu je put do Kardinalskog zbora učinivši ga biskupom, što mu je donosilo značajan prihod. Kad je Cesareu bilo osamnaest, njegov otac, kao papa Aleksandar VI, proglasio ga je kardinalom, a kasnije ga je promaknuo u zapovjednika vatikanske vojske u svojim naporima da proširi Papinske države. Cesare je izrastao u muškarca bistrog i snažnog uma, i papa ga je podržavao do svoje smrti. Rodrigo je teško zloupotrebljavao svoj položaj i kao kardinal i kao poglavar Cr-

opsenim natjecanjem tih žena, zajedno s muškom vatikanskom poslugom, za nagrade koje je predstavio papa. Don Cesare, Donna Lucrezia i papa kasnije su si izabrali partnere po svom ukusu za daljnje ljubakanje.» (Burchardov *Diarium*)

U takvim uvjetima, i zbog svog razvratnog načina života, Aleksandar VI. nije mogao pobjeći od satiričara, pamfletista, i drugih šaljivčina koji su prodavali ili dijelili svoje ubojite epigrame njegovim protivnicima.

Nakon što je 1501. objavljen plakat na latinskom jeziku s ilustracijom na kojoj je papa Aleksandar prikazan kao vrag i antikrist, grad Rim tresao se od ciničnog smijeha. Plakat je govorio o tome kako Aleksandar petlja oko crne magije i drugih poganskih rituala, da ima Venerin amblem ugraviran u svoj osobni smaragdni kršćanski križ, te da u papinskoj spavaćoj sobi visi «uvredljiva» slika gole Izide (Giorgio Vasari, *Lives of the Most Eminent Painters, Sculptors and Architects*, Milano 1907., pretisak).

U to vrijeme vješticearenje je bio svećenički, a ne svjetovan posao, i dokumentacija otkriva da papina osobna vjerovanja nisu bila u skladu s crkvenim pravovjerjem.

Ova primjedba, zakopana u zbirci nekada zataškavanih papinih proglašavanja zvanog *Anecdota Ecclesiastica* ili «Tajna povijest Crkve» (Vienta, Paris, 1822., pretisak izdanja iz 1731.) i potvrđena u Diderotovo *Encyclopédie* otkriva što je papa Aleksandar VI. zaista mislio o kršćanstvu: «Svemoguću Bože! Dokad će trajati ta praznovjerna sekta kršćana i ta skorojevička izmišljotina?»

Ostavimo po strani kao zanemariv trač optužbe njegovih neprijatelja da se Aleksandar VI. u svojim kasnijim godinama obilno služio otrovom, jer je u ozbiljnoj akademskoj povijesti tvrdnja svedena na samo dvije diskutabilne smrti.

Ali zataškavanja i podrška groznim ubojstvima koja je počinio Cesare Borgia, «nečovječno hladno čudovište», govore u prilog potpuno besprincipijelne osobe koja je svoje ime učinila ogavnijim od Neronovog. «Da su takve optužbe upućivane protiv pape Borgie i da su uspjele preživjeti, zajedno govori o strahu i mržnji koje su pobuđivali on i njegov sin» (*The Popes*, op. cit., str. 324).

Međutim, u svojoj raskalašenosti, Aleksandar je bio svjestan «tihog širenja sumnjičavosti među intelektualcima, pa čak i među samim svećenstvom» u pogledu valjanosti kršćanstva, i, shvativši da si njegova institucija ne može dopustiti da joj provjeravaju vjerodajnice, hitro je uveo cenzuru opasnih tiskovina (Burchardov *Diarium*, op. cit.)

ksandar VI. bio je seksualni perverznojak, intelektualno podzemlje Rima prepričavalo je prljave priče o njemu.

Venecijanski senator Sanuto napisao je da se tadašnjem kardinalu Borgi sviđala Rosa Vannozza dei Cattanei, privlačna mlada udata kći njegovog komornika, kojem je Borgia platio da mu dogovori niz tajnih sastanaka s njom. Kao plod te afere rođen je Cesare Borgia (1475.–1507.), a rodni list to potvrđuje.

U svojim tinejdžerskim godinama ogorčeni je Cesare, u očevoj prisutnosti, izbo komornika, odrubio mu glavu i nabio ju na kolac s privezanim natpisom: «Ovo je glava mog djeda koji je prostituirao svoju kćer papi» (*A History of the Popes*, op. cit., poglavlje «Alexander VI»). Dokazi su ozbiljni.

Pričalo se da je Aleksandar VI. imao seksualne odnose s Lucreziom (1480.–1519.), svojom kćeri s Rosom Vannozzom dei Cattanei. Jedan rimski šaljivčina nazvao je Lucreziju «papina kći, supruga i snaha», i navodno je s njom bio otac svojih «nećakinja» (*A History of the Popes*, ibid.). Ovdje nema smisla istraživati je li s Lucreziom imao dvoje ili troje djece, kao što se većinom priznaje, ali druge aspekte njegovog ponašanja moramo spomenuti. Cesare je bio najdraži sin Rodriga Borgie. Kad je Cesareu Borgi bilo samo se-

kve, provodeći plan širenja moći svoje obitelji, što se očitovalo u brzom napredovanju karijera njegove djece Pedra Luisa (1468.–88.) (kojem je kupio vojvodstvo Gandiu, izvorni dom obitelji Borgia u Valenciji, Španjolska), Cesarea, Giovannia, (oko 1476.–97.) (drugi vojvoda Gandie) i Lucrezie.

Veleposlanici govore kako je Cesare u Vatikan doveo mnoštvo prelijepih kurtizana za Aleksandrova seksualna zadovoljstva u njegovim poznim godinama. Burchard nam je dao zapanjujuće detalje jedne prigode u kojoj je papa vodio orgiju u Papinskoj palači:

«U nedjelju navečer, 30. listopada [1501.], don Cesare Borgia priredio je svom ocu večeru u apostolskoj palači, s 50 pristojnih prostitutki ili kurtizana u odjeći živih boja, koje su nakon obroka plesale sa slugama i ostalim prisutnima, u početku potpuno odjevene, a kasnije gole.

«Nakon večere, svijećnjaci s upaljenim svijećama stavljeni su na pod, po kojem su bili razbacani kesteni koje su prostitutke, gole i na rukama i koljenima, morale uzimati ustima dok su puzale između svijećnjaka.

«Papa je gledao i divio se intimnim dijelovima njihovih tijela. Večer je završila s

Godine 1497. Cesare Borgia dao je ubiti svog brata Giovannija iz zavisti, a 1500. organizirao je ubojstvo Lucreziinog supruga Alfonsa od Aragona jer je želio da ona sklopi politički korisniju vezu.

Giovannija su «...izvadili iz rijeke Tiber s prerezanim grkljanom... [Aleksandar] je to shvatio kao upozorenje s neba da se pokaje, i nitko nije time bio više pogođen od samoga pape. Govorio je o povlačenju s položaja i objavio da je odlučan provesti onu reformu Crkve 'u glavi i udovima' koju svijet već dugo bučno zahtijeva» (*Catholic Encyclopedia*, xiv, 32, 33).

Ali njegovu tugu ublažavala je pažnja njegovih ljubavnica, posebno privlačne Giulie Farnese, petnaestogodišnje sestre «kardinala u podsuknji» Alessandra Farnesea, čija slika kao Djevice Marije ukrašava jednu od velikih vatikanskih fresaka.

Njen brat kasnije je postao papa Pavao III, i ne treba nas iznenaditi što u Burchardovom *Diariumu* možemo pročitati da je otac Giulijine kćeri Laure bio papa Aleksandar VI.

To je isti papa koji je asketskog talijanskog vjerskog reformatora Girolama Savonarolu (1452.–98.) i njegova dva dominikanska učenika u svibnju 1498. u Firenci dao objesiti i potom spaliti zbog «vjerske zablude».

Međutim, u svojoj raskalašenosti, Aleksandar je bio svjestan «tihog širenja sumnjičavosti među intelektualcima, pa čak i među samim svećenstvom» u pogledu valjanosti kršćanstva, i, shvativši da si njegova institucija ne može dopustiti da joj provjeravaju vjerodajnice, hitro je uveo cenzuru opasnih tiskovina (Burchardov *Diarium*, op. cit.).

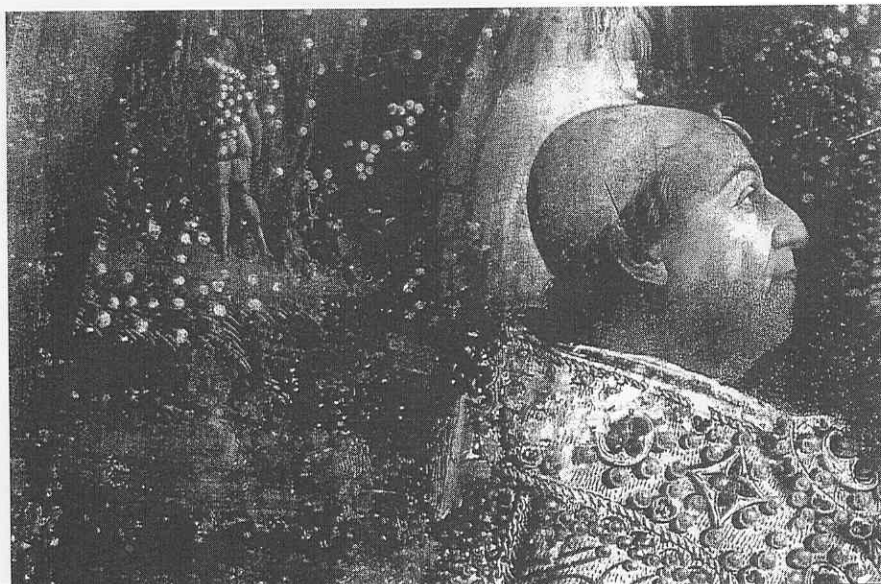
Godine 1501. izdao je edikt kojim je naredio da se nijedna knjiga u kojoj se raspravlja o kršćanskoj religiji ne smije tiskati bez pismenog odobrenja lokalnog nadbiskupa ili «uz osobno dopuštenje i povlastice pape» (Burchardov *Diarium*, ibid.). To je bio početak Indeksa zabranjenih knjiga, a suzbijanje knjiga koje se suprotstavljaju crkvenim dogmama uskoro je postalo službena politika Vatikana. Bio je to možda najdramatičniji oblik cenzure poznat svijetu, kojim je Crkva stoljećima kontrolirala literaturu dostupnu javnosti, i ostao je službeno na snazi sve do duboko u 20. stoljeće.

Aleksandar VI. umro je 1503. kada je njegova zloglasna karijera došla kra-

ju na opće zadovoljstvo. Njegova smrt dočeka je slavljem na ulicama Rima; papinom liječniku slali su poklone i čestitali mu što nije uspio održati papu na životu.

Ubrzo nakon njegove smrti njegovo je tijelo postalo crno i trulo, što je potaknulo glasine da je bio otrovan. (Povijesno, Rimska crkva nosi težak teret ubojstva do 40 papa, od toga mnoge trovanjem.) Grobari i nosači, «zbijajući šale i huleći», kaže Burchard, imali su problema s ugu-ravanjem nadutog tijela u lijes izrađen za njega.

Tračevi dodaju da je u smrtnom času viđen mali vrag koji je Aleksandrovu dušu odnio u pakao. Rimljani su se šalili na njegov račun, govoreći da bi ga njegova majka, da je mogla predvidjeti kako će živjeti njen sin, ugušila odmah po porodu.

Aleksandar VI, «...papa Borgia pod kojim je papinstvo renesanse najdublje potonulo u iskvarnost» (*The Papacy*, George Weidenfeld & Nicolson Ltd, London, 1964., str. 107). Ovo je detalj s freske talijanskog slikara Bernardina Pinturicchia (umro. 1513.) iz Borginih odaja u Vatikanu. Poput mnogih renesansnih slikara, Pinturicchio je uživao u ubacivanju prikriivenih informacija u pozadinu svojih kreacija, a u ovom je djelu suptilno prikazao oskudno odjevenu damu u gornjem lijevom uglu, kako preko ramena gleda papu. Moguće je da predstavlja Lucreziju, Aleksandrovu kći. © *Papinska knjižnica, Venecija*)

Isto bi se moglo reći za majku sljedećeg pape, Julija II, zbog čijeg se života i izjava kršćanski povjesničari od muke hvataju za glavu, jer nam opet pružaju dokaze za još jednog papu nevjernika.

Nastavak u sljedećem broju...

O AUTORU:

Australac Tony Bushby postao je izrazito uspješan poslovni čovjek i poduzetnik vrlo rano u svom životu. Osnovao je izdavačku kuću za magazine i proveo 20 godina istražujući, pišući i izdajući vlastite magazine, prvenstveno za tržišta Australije i Novog Zelanda.

Zbog svojih snažnih duhovnih uvjerenja i zanimanja za teme koje se tiču metafizike, Tony je razvio dugogodišnje odnose s brojnim udruženjima i društvima širom svijeta. Bio mu je dopušten pristup rijetkim biblijskim rukopisima u arhivima brojnih privatnih biblioteka i muzeja. Autor je knjiga *The Bible Fraud* (2001.), *The Secret in the Bible* (2003., izvadak «Drevni gradovi pod pijeskom Gize» objavljen u 1. broju hrvatskog izdanja *Nexusa*) i *The Crucifixion of Truth* (2005.). Njegove knjige dostupne

su preko *Nexusovih* ureda i web-lokacije Joshua Booksa na <http://www.joshuabooks.com>.

Budući da Tony Bushby odlučno štiti svoju privatnost, sva korespondencija s njim vodi se preko magazina *Nexus*, na PO Box 30, Mapleton Qld 4560, Australija, faks: +61 (7) 5442 9381.

Ovaj bakrorez prikazuje papu Klementa VII s perjem okićenim i naoružanim kardinalima kojima pomažu kapelani kako pokušavaju pobjeći za vrijeme «katastrofalnog poniženja pljačke Rima» (*The Papacy*, George Weidenfeld & Nicolson Ltd, op. cit., str. 137-139, passim). U pozadini su scene borbi i pljačkanja. Papa je bio uhvaćen i zatočen u dvorcu Sant'Angelo, kružnoj građevini prikazanoj na gornjem lijevom dijelu bakroreza. (© Filmska knjižnica rimskih starina, Milano, Italija)

KRIMINALNA POVIJEST PAPINSTVA - III DIO

POVIJEST POHLEPE, KRVOLOČNOSTI I IZOPAČENOSTI MNOGIH PAPA I HI-
JERARHIJE RIMSKE CRKVE MODERNI SU CRKVENI POVJESNIČARI KRIVO-
TVORILI KAKO BI IH PRIKAZALI KAO POBOŽNE I PONIZNE. PO

Tony Bushby
© studeni 2006.
kontakt preko:
c/- NEXUS Magazine
Box 30
Mapleton, Qld 4560, Australija
Faks: +61 (0)7 5493 1900

PAPA JULIJE II, «RIMSKI RATNIK»

Papinstvo je nastavilo svoj pad u degeneraciju kakva nije viđena u povijesti svjetskih religija, i to nas vodi do još jednog militantnog pape nevjernika. On je bio Giuliano della Rovere (1443.-1513.), a nazvao se Julije II. (1503.-13.). Borio se i spletkario poput svjetovnih prinčeva, bio je slavan po svojim dugim i krvavim ratovima. Neprekidno je bio na bojnopolju predvođajući svoju vojsku, čvrsto uvjeren u pravednost svojih strašnih bitaka. Vodio je svoju katoličku vojsku u bitku i u jednom je trenutku zamalo završio u zarobljeništvu.

Rođeni Firentinac Francesco Guicciardini (1483.-1540.), najvrjedniji povjesničar svoga vremena i papinski upravitelj Modene i Reggio, primijetio je da Julije II. nije imao ničeg svećeničkog osim imena, pišući da je bio: «...vojnici u mantiji; neprestano je pio i psovao

Leo je oko sebe okupio odvratno društvo: la- skavce, širitelje nepri- stojnih šala i priča te pisce opscenih komedija koje su se često izvodile u Vatikanu s kardinalima kao glumcima

vodeći svoje trupe; bio je bezobziran, sirov, prijeke čudi i nepodnošljiv. Popeo bi se po stubama Lateranske palače jašući na svom konju do svoje papinske spavaće sobe i privezao bi ga pred vratima» (*Istoria d'Italia* [«Povijest Italije»], Francesco Guicciardini, 1537., izd. 1832.; cit. u *A History of the Popes*, dr. Joseph McCabe, C. A. Watts & Co., London, 1939., sv. 2, pog. viii, «The Inevitable Reformation»). Priznaje se da je imao troje ili petero djece dok je bio kardinal, a vodeći rimski plemići sa sigurnošću su ga optuživali za protuprirodni blud. Za ovaj pregled nije važno da li je imao troje djece ili petero, kao što većina priznaje, ali druge aspekte njegovog ponašanja moramo spomenuti.

Ferdinand Gregorovius (1821.-91.), veliki njemački teološki povjesničar koji

nikada nije bio bezrazložno nesklon papama, smatrao ga je «jednim od najprofanijih i najnećrkvenijih osoba koje su ikada sjedile na Katedri Sv. Petra», i rekao je da «u njemu nije bilo ni traga katoličke pobožnosti» (*Geschichte der Stadt Rom im Mittelalter* [»Srednjovjekovna povijest Rima«], 1859.-72., prev. 1895.-1902.; cit. u *Crises in the History of the Papacy*, dr. Joseph McCabe, Putnam, 1916., pog. vi, «The Papacy in the Decline»). Kršćanski povjesničari čupaju si kosu kada čitaju deklaraciju pape Julija u kojoj izražava papinsko uvjerenje da su «kršćani nestabilne, neuke, praznovjerne gomile» (Diderotova *Encyclopédie*, 1759.), i potpuno nam je razumljivo zašto ga odbacuju kao neugodnost.

Nije ga uznemirila delegacija redovnika koji su mu pristupili izražavajući kritike prema svećenstvu i moralu njegovih kardinala. Takve je stvari čuo i ranije; ljudi su se stoljećima žalili da pape, kardinali, biskupi i svećenici žive nemoralnim životom, i da pape više vole seks, moć i bogatstvo nego biti Kristovi namjesnici. Papa je svom tajniku savjetovao da uzme tri ljubavnice odjednom, «u sjećanje na Sveto Trojstvo», i otvoreno je priznao da mu se sviđa nadimak «Rimski ratnik» kako ga je zvao puk. Umorio se od gledanja Giulie Farnese u ulozji Djevice Marije na fresci; namjeravao se preseliti u četiri odaje koje je nekada koristio papa Nikola V. (1447.-55.), i želio je da se te sobe dekoriraju slikama u skladu s njegovim, kako je smatrao, junačkim statusom i ciljevima.

U ljeto 1508. Julije je pozvao Raffaella (1483.-1529.) u Rim, i otprilike u isto vrijeme od Michelangela (1474.-1564.) naručio niz radova za Vatikan. Michelangelo je kasnije izradio njegov mramorni kip, a Julije II. proučio ga je uz zbuđen izraz lica, upitavši: «Što mi je to pod rukom?» «Biblija, Vaša Svetosti», odgovorio je Michelangelo. «Što ja znam o Biblijama?», zagrmio je papa, «Ja sam vojskovođa; umjesto toga dajte mi mač» (*Istoria d'Italia*, op. cit.; cit. u *A History of the Popes*, ibid.). Njegova veća sklonost prema maču nego prema Bibliji osjećala se u Rimu, pa je postao poznat kao «Papa Grozni» i «Papa Terror» (ibid.).

Nakon njegove smrti 21. veljače 1513. stanovništvo je odahnulo s olakšanjem.

Na njihovu žalost, nakon toga je u Vatikan, zajedno sa svojom svitom vojnih savjetnika, stigao jedan od najsramotnijih papa koji su ikada sjedili na papinskom prijestolju. Bio je to debeli i prijazni Giovanni de' Medici (1475.-1521.), bivši zapovjednik papinske vojske pape Julija.

PAPA LEO X I NJEGOVA ZLOGLASNA IZJAVA

Dana 11. ožujka 1513. Giovanni je izabran za papu i uzeo je ime Leo X. Tada još nije bio zaređen, ali taj je propust ispravljen 15. ožujka na vatikanskoj proslavi obljetnice smrti Božanskog Julija (Julija Cezara) (*Encyclopaedia Britannica*, 3. izd., Edinburgh, 1788.-97., sv. ix).

Bilo bi gotovo dovoljno reći da apoleteti koji se prave da brane Aleksandra VI. i Julija II. prepuštaju Lea X. kritičkim vukovima. On je zadovoljavao samo one «koji su papinski dvor shvaćali kao središte zabave» (*Catholic Encyclopedia*, izd. Pecci, 1897, iii, str. 227). Vjerovanje da se Leo počeo prepuštati protuprirodnim porocima nakon što je postao papa bilo je tako ozbiljno prihvaćeno u Rimu da su dva vodeća povjesničara njegovog vremena zabilježila tu informaciju.

Guicciardini spominje da je novi papa prihvatilo pogansko uživanje u životu i bio «pretjerano odan putenim užicima, posebno onima koji se, iz razloga pristojnosti, ne mogu spomenuti» (*Istoria d'Italia*, izd. 1832. sv. xvi, pog. v, str. 254).

Kardinal Paolo Giovio (Jovius), biograf Lea X, govoreći o papinoj «prekomjernoj raskoši» i «kraljevskoj slobodi» tvrdio je da je «prodrio u tajne noći», dodajući: «Također nije bio lišen reputacije da uživa u nepriličnoj ljubavi nekih svojih komornika, koji su bili pripadnici najplemenitijih obitelji Italije» (*De Vita Leonis Decimi, Pontificus Maximus*, Paolo Giovio, 1897. eng. izd., sv. iv, str. 96-99).

Međutim, moderni povjesničari hvale Lea kao «osobu moralna života i iskreno pobožnu» (*The Oxford Dictionary of the Christian Church*, ur. F. L. Cross, 1963., 2. izd., str. 799; *The New International Dictionary of the Christian Church*, ur. J. D. Douglas, Zondervan, 1974., str. 591), dodajući da su njegove pobožne kvalitete bile razlog zašto su

ga kardinali jednoglasno izabrali. Međutim, povijesni zapisi otkrivaju drugačiju priču:

«Kad je papa Julije umro, Giovanni de' Medici (koji će postati Leo X) bio je u Firenci, teško bolestan od spolnih bolesti, i donijeli su ga u Rim u nosiljci. Kasnije mu je pukao čir, a gnoj koji je curio iz njega širio je takav smrad da su sve ćelije u enklavi, koje su bile razdvojene samo tankom pregradom, postale njime zatrovane. Kardinali su se posavjetovali s liječnicima u enklavi, kako bi utvrdili o čemu se radi. Oni su, budući da su bili podmićeni [to je prethodno učinio sam Giovanni de' Medici], rekli da de' Medici neće preživjeti ni mjesec dana. Zahvaljujući toj presudi izabran je za papu. Tako je Giovanni de' Medici, kojem je u to vrijeme bilo 38 godina, izabran za papu na temelju lažnih informacija i, budući da je radost najjači od svih lijekova, ubrzo je povratio svoje zdravlje, pa su se stari kardinali imali razloga pokajati.» (*Encyclopaedia Britannica*, 3. izd., op. cit., sv. ix, str. 788)

Zdrav i krepak, papa Leo X. sada je sjedio na papinskom prijestolju i njegova prva objava bila je: «Bog mi je dao papinstvo, sad me pustite da u njemu uživam» (*Encyclopaedia Britannica*, 13. izd., xix, str. 926-7). To je bila najava onoga što će uslijediti od čovjeka koji je do kraja usavršio prodaju «indulgencija» u kršćanstvu i stvorio okvir za još jedan vojni napad (18. križarski pohod od 1096.). Crkva je o njemu objavila sljedeći apologetski sažetak:

«Kao svećenika, njegov nedostatak stručnog znanja, njegova potpuna nezainteresiranost za obuzdavanje svog karaktera, navodno nepoštivanje principa, njegova sklonost prijetvornosti, duboko ukorijenjena pohotnost i sklonost prema društvu glazbenika, zabavljača i lakrdijaša činili su ga vrijednim prezira, ili gore. Rasipno trošeći kako bi udovoljio svojoj želji za raskoši i sjajem, zbog svog sudjelovanja u prevertljivoj svakodnevnoj politici ... Leo je potpuno ispraznio papinsku riznicu.» (*Annales Ecclesiastici*, Caesar Baronius, Antwerp, 1592.-97., folio iii)

Leo je oko sebe okupio odvratno društvo: laskavce, širitelje nepristojnih šala i priča te pisce opscenih komedija koje su se često izvodile u Vatikanu s kardinalima kao glumcima. Njegov najveći prijatelj bio je kardinal Bimmienna, čije su komedije bile opscenije od bilo koje iz stare Atene ili Rima i koji je bio jedan od najnemoralnijih ljudi svoga vremena. Leo je morao umjereno jesti jer je bio bolesno debeo, ali njegovi banketi bili su jednako skupi koliko su bili vulgarni, i najprostiji lakrdijaši i najnemoralnije kurtizane sjedili su s njim i kardinalima. Budući da se te stvari ne osporavaju, Crkva ne poriče dokaze o njegovim porocima. U javnim poslovima bio je najzloglasniji i najnečasniji Kristov namjesnik razdoblja renesanse, ali ovdje nije moguće iznijeti izvanrednu priču o njegovim savezima, ratovima i ciničnim prijeverama. Njegov nepotizam bio je jednako težak kao i kod svih drugih papa, i kad su se neki kardinali urotili da ga ubiju, naredio je da njihovim slugama kidaju meso s tijela užarenim kliještima kako bi iz njih izvukao informacije (*Crisis in the History of the Papacy*, op. cit., pog. v, «The Popes React with Massacre and Inquisition»).

Teško da je Crkva imala papu koji je bio predaniji skupim užicima ili je strasnije žudio za novcem od Lea X. Papa Julije II. ranije je podijelio indulgencije svima koji su dali doprinos gradnji Bazilike sv. Petra u Vatikanu, i Leo X. brzo je proširio tu doktrinu. Indulgencija je bila korištena uglavnom kako bi se bogati spasili od lomače ili kao lažno oslobođenje od grijeha kao što su ubojstva,

Mainz i dvije biskupije bogatom, raskalašenom mladom plemiću Albertu od Brandenburga za ogromnu svotu i dopustio mu da vrati uloženi novac kroz prljavu trgovinu indulgencijama koja je par godina kasnije razgnjevila Martina Luthera. Bogati nisu bili jedina skupina na koju je ciljao:

«Ovdje je... ljubav prema novcu bila glavni uzrok zla; koristoljubivi svećenici koristili su indulgencije za zgrtanje novca ... novac su izvlačili od prostodušnih među vjernicima obećavajući im stalnu sreću na ovom svijetu i vječnu slavu na drugom.» (*Catholic Encyclopedia*, vii, str. 787)

A to je bilo otprilike 500 godina prije nego što je Vatikan dobio svoju prvu bankarsku dozvolu. Lord Bryce (1838.-1922.), britanski pravnik, pisac i državnik, sažeo je mentalne i moralne kvalitete svećenstva koje su odražavale indulgencije. On je rekao da je njihova koncepcija «bezočna prijevara usmjerena protiv naivnih ... golema laž i najnepobitniji dokaz pravih misli i vjeronjave svećenstva koje ih je smislilo» (*The Holy Roman Empire*, Lord Bryce, 1864., pog. vi, str. 107; latinski tekstovi, izvaci, str. 76)

Kako bi ponovno napunio riznicu i održao svoje «raskošno obilje», Leo je proširio prodaju indulgencija u važan izvor crkvenih prihoda i organizirao velike skupine svećenika za prikupljanje novca. U oblikovanju planova najviše su mu pomagali njegov rođak Laurentius Pucci, kojeg je imenovao kardinalom Santi-quattro, i Johann Tetzl, bivši

Podigavši kalež s vinom u zrak, papa Leo nazdravio je: «Kako dobro znamo koliko je ta bajka o Isusu bila unosna predrasuda za nas i naše prethodnike.»

poligamija, svetogrđe, krivokletstvo i čaranje (*Indulgences: Their Origin, Nature and Development*, Quaracchi, 1897.). Za određenu svotu novca, nekretnine ili neki čin pokajanja udijelio bi se oprost ili oslobođenje od patnji čistilišta ili krivnje. Oprost od grijeha bio je dostupan svakoj osobi koja bi bogato nagradila Crkvu. U godini nakon što je izabran za papu prodao je nadbiskupiju

vojni zapovjednik Teutonskih vitezova u Pruskoj. Oni su imenovali niz trgovaca na malo kako bi mogli pratiti priljev dobara kojima su plaćane indulgencije, te su on i njegov tim zatim krenuli na misiju kroz Italiju kako bi poboljšali prodaju. Taj živopisan pregled uzet je iz Diderotove *Encyclopédie*, i pruža jedan od razloga zašto je papa Klement XIII. (1758.-69.) naredio uništenje

svih primjeraka odmah nakon njenog prvog objavljivanja 1759. (*The Censoring of Diderot's 'Encyclopédie' and the Re-established Text*, D. H. Gordon i N.

Jednostavno rečeno, stoljećima nije bilo kršćanskih papa; oni su bili mitraistički rimski oci...

L. Torrey, Columbia University Press, New York, 1947.):

«Tragatelji za indulgencijama prolazili su kroz zemlju u šarenim kolima s pratnjom od trideset konjanika, u izvrsnom stanju i rasipno trošeći. Papina Bula Božje milosti nošena je pred njima na grimiznom jastuku od baršuna, a ponekad i na tkanini od zlata. Za njom je išao glavni prodavač indulgencija sa svojim timom, noseći velik drveni križ obojen u crveno; i cijela procesija kretala se na taj način, okružena pojanjem i dimom tamjana. Čim bi križ bio podignut i na njega obješen papin grb, Tetzeli bi se popeo na propovjedaonicu i odlučnim tonom počeo, u prisutnosti gomile, hvaliti djelotvornost indulgencija. Papa je bio zadnji govornik i vikao je: 'Donesite novac, donesite novac, donesite novac. Ispuštao je taj poklik uz takvu zastrašujuću riku da je netko mogao pomisliti kako neki po-

bješnjeli bik juri kroz gomilu i probada ljude rogovima.» (Diderotova *Encyclopédie*, 1759.; opširnije opisano u *History of the Great Reformation of the 16th Century*, J. H. Merle d'Aubigné, 1840.,

London, prev. prof. S. L. MacGuire, 1942., sv. 2, str. 168)

Tetzeli i svećenici u njegovom društvu lažno su objašnjavali svoj zadatak i uveličavali su vrijednost indulgencija kako bi naveli narod da povjeruje da će «čim daju svoj novac biti sigurni u spasenje i izbavljenje duša iz čistilišta» (Diderotova *Encyclopédie*). Protestantски pokret toliko se snažno protivio prodaji indulgencija da je papa Leo X. objavio bulu zvanu *Ex-*

Ova skica pape Lea X pripisuje se Sebastianu del Piombu (1485.-1547.)/ uglednom ilustratoru i portretistu toga vremena. Leo je bio sin Lorenza de' Medicija Veličanstvenog, istaknutog pokrovitelja umjetnosti i velikog kolekcionara etruščanskih starina. Leovo širenje doktrine indulgencija bilo je neposredan povod ustanka Martina Luthera. Moderna Crkva o Leu X rekla je sljedeće: «Bio je slab i ekstravagantan čovjek koji je protratio bogatstvo Crkve» (*The Papacy*, George Weidenfeld and Nicolson Ltd, London, 1964., str. 119). (© The Collection of the Masters, filmska knjižnica, Milano, Italija)

surge Domine u kojoj je osudio štetne tvrdnje Martina Luthera da su »indulgencije prijevara vjernih i zločin protiv Boga« (*Encyclopaedia Britannica*, 3. izd., op. cit., sv. ix, str. 788; ta-

kođer, James Moore's Dublin Edition, 1790.-97., natuknica «Medici»). Oko 45 godina kasnije, na Koncilu u Trentu nakon 18 godina vijećanja objavljena je «anatema protiv onih koji proglašavaju indulgencije bezvrijednima ili tvrde da ih Crkva nema pravo odobravati» (*Catholic Encyclopedia*, vii, pp. 783-4).

Kako bi dodatno financirao svoj način života, Leo je posuđivao ogromne svote novca od bankara uz kamate od 40 posto. Bordeli u procvatu jednostavno nisu donosili dovoljno novca od poreza, iako je bilo 6.800 registriranih prostitutki koje su opsluživale pedesetak tisuća muških stanovnika. Njegovi darovi rođacima, prijateljima, umjetnicima, piscima i glazbenicima, njegovo rasipno održavanje nevidene svite, zahtjevi nove Bazilike sv. Petra, troškovi rata s Urbinom i isplate Tetzeli za pripreme za sljedeći križarski pohod vodili su ga prema bankrotu.

Leova vojska poražena je 1515. prilikom uspješne invazije francuskog kralja Francois I. (1494.-1547.) na Italiju, pa je Vatikan bio primoran priznati gubitak kontrole - i prihoda - od čitave francuske Crkve. Međutim, u Rimu su bankari izvršili ovrhu. Tvrtka *Bini* pozajmila je Leu 200.000 dukata, Gaddi 32.000, Ricasoli 10.000; osim toga, kako mu je kardinal Pucci pozajmio 150.000, a kardinal Salviati 80.000, kardinali su imali prednost u zapljeni svega. Leo je umro i više nego bankrotiran (*Crises in the History of the Papacy*, op. cit., pog. vi). Kao pokriće za svoje pozajmice on je založio vlasništvo nad crkvama, samostanima, vilom Medici, vatikanskom srebrninom, tapiserijama, zbirkama vrijednih rukopisa, draguljima i zloglasnom Petrovom stolicom, koju je dao izraditi kralj Karlo Čelavi 875. i koja je u vatikanskom predvorju do 1656. bila lažno izložena kao prava relikvija na kojoj je nekada sjedio sv. Petar.

Kako bi popunio svoju riznicu, Leo je stvorio 1353 nova položaja na prodaju, za koje su imenovane osobe platile ukupno 889.000 dukata (11.112.500 dolara prema vrijednosti iz 1955.). Imenovao je dodatnih 60 komornika i 141 paža uz 2000 osoba koje su činile njegovo kućanstvo u Vatikanu, primivši od njih ukupno 202.000 dukata. U srpnju 1517. imenovao je 31 novog kardinala, izabrana «ne prema zaslugama, nego pre-

ma tome tko je ponudio najviše novca za čast i moć». Kardinal Porizzetti, na primjer, platio je 40.000 dukata, a ostali imenovani kardinali tom su prilikom u Leovu riznicu donijeli ukupno još pola milijuna dukata. Čak je i otupjela Italija bila šokirana, a zbog priča o papinim financijskim transakcijama u listopadu 1517. Nijemci su prihvatili Lutherov bijesni revolt. Neki kardinali od Crkve su primali dohodak od 40.000 dukata godišnje i živjeli su u otmjenim palačama s poslugom koja je brojala do 300 ljudi, ukrašenim svim umjetnostima i luksuzima poznatim u to vrijeme. Sve u svemu, Leo je za svog pontifikata potrošio 4.500.000 dukata (56.250.000 dolara prema vrijednosti iz 1955.), a umro je dugujući još 400.000 (*A History of the Popes*, op. cit., sv. 2). Omiljena satira o njemu zvala se «Evangelje po markama i srebrnjacima» i išla je ovako:

«U to vrijeme papa Leo reče svećenicima: 'Kada Isus, Sin Čovječji, dođe do prijestolja našeg Veličanstva, prvo recite, 'Prijetelju, zašto si ovamo došao? Ako vam ne dadne ništa srebra ili zlata, izbacite ga van u tamu.'» (*A History of the Popes*, Dr Joseph McCabe, ibid., sv. 2, poglavlje «The Age of Power»)

Papa Leo X. dao je najzloglasniju i najštetniju izjavu o kršćanstvu u povijesti Crkve. Njegova izjava otkrila je svijetu papinu upoznatost s vatikanskim lažnim prikazivanjem Isusa Krista i bestidno razotkrila djetinjastu prirodu kršćanske religije. Na raskošnom banketu za Veliki petak u Vatikanu 1514. u pratnji «sedam bliskih prijatelja» (*Annates Ecclesiastici*, Caesar Baronius, Folio Antwerp, 1597., sv. 14), Leo je izrekao zapanjuću objavu koju je Crkva otada svim silama pokušavala osporiti. Podigavši kalež s vinom u zrak, papa Leo nazdravio je: «Kako dobro znamo koliko je ta bajka o Isusu bila unosna predrasuda za nas i naše prethodnike.» Papine riječi zabilježene su u dnevnicima i zapisima kardinala Pietra Bemba (*Letters and Comments on Pope Leo X*, 1842. pretisak) i kardinala Paola Giovina (*De Vita Leonis Decimi...*, op. cit.), dvojice suradnika koji su bili svjedoci tog događaja.

Kardinal Caesar Baronius (1538.-1607.) sedam je godina bio vatikanski knjižničar i napisao je povijest Crkve u

12 svezaka, poznatu kao *Annates Ecclesiastici*. Bio je najveći povjesničar Crkve (*Catholic Encyclopedia*, novo izdanje, 1976., ii, str. 105) pa njegovi zapisi pružaju vitalne insajderske informacije svakome tko proučava bogate dubine krivotvorenja u kršćanstvu. Kardinal Baronius, koji je odbio dvije ponude 1605. da postane papa, dodao je sljedeće komentare o izjavi pape Lea:

«Sveti Otac bio je optuživan za ateizam, jer je poricao Boga i nazvao Krista, pred kardinalima Pietrom Bembo, Joviusom, Iacopom Sadoletom i drugim bliskim prijateljima, 'bajkom' ... to mora biti ispravljeno». (*Annates Ecclesiastici*, op. cit., sv. viii i xi)

U jednom ranom izdanju *Katoličke enciklopedije* (izd. Pecci, iii, str. 312-314, passim), Crkva je posvetila dvije i pol stranice pokušaju da poništi najštetniju izjavu koju je poglavar kršćanstva ikada izrekao. Bit svog argumenta temeljila je na pretpostavci da je papa pod «unosnim» želio reći «korisno», a »bajka» je trebala značiti «tradicija». Tako su zbunjeni katolički teolozi tvrdili da je papa zapravo želio reći - «Koliko su korist kršćani imali od ove divne tradicije o Kristu». Ali, to nisu bile njegove riječi.

Izjava pape Lea svijetu je postala poznata zahvaljujući zapisima same Crkve. U svojim dnevnicima kardinal Bembo, koji je sedam godina bio papin tajnik, dodao je da je za Lea:

Ono što bismo danas mogli nazvati «vanjskom politikom» papinstva tijekom našeg 631-godišnjeg pregleda donijelo je Italiji i Europi neizmjernu količinu divljeg ratovanja i krvoprolića

«... bilo poznato da ne vjeruje u samo kršćanstvo. Govorio je protivno vjeri i osuđivao Evangelje, morao je biti hereetik; bio je kriv za pederastiju sa svojim komornicima; bio je ovisnik o užicima, raskoši, lijenosti, ambiciji, poročnosti i putenosti; i provodio je čitave dane u društvu glazbenika i lakrdijaša. Opijanje Njegove Nepogrešivosti bilo je poslovično, bio je sklon inkontinenciji i gubljenju razboritosti, a posljedice nje-

govih zločina bile su potresne.» (*Letters and Comments on Pope Leo X*, ibid.)

U ime Crkve kardinal Baronius službeno je branio izjavu pape Lea govoreći da je to bila «izmišljotina njegovog nagrizenog uma» (*Annales Ecclesiastici*, op. cit., sv. iv), ali hvaleći papino tiransko ponašanje podržao je bit njegovog svjedočenja na temelju nepogrešivosti Rimske crkve:

«0 njegovim bezbožnim nepromišljenostima, mi, nakon pažljive rasprave s našom braćom i Svetim vijećem, i mnogim drugima ... i premda je bio nedostojan biti na položaju sv. Petra na Zemlji, papa Leo Veliki [440-461] izvorno je utvrdio da Petrovo dostojanstvo ne postaje umanjeno čak ni u nedostojnom nasljedniku [pogledati *Catholic Encyclopedia*, i, str. 289, 294, passim].

U vezi s ključevima, kao Kristov namjesnik bio je predan ispravnom iznošenju ovog znanja; i svi neka ga prihvate, tako da ga nitko ne poriče tko nije otpadnik od Crkve; njegova sramna svjedočenja i ponašanja odmah se opraštaju i zaboravljaju.» (*Annales Ecclesiastici*, ibid.)

Kasnije je John Bale (1495.-1563.) iskoristio očitovanje pape Lea i priznanje Vatikana da je papa govorio istinu o «bajci o Kristu» i «ispravno iznio to znanje» (*Annales Ecclesiastici*, ibid.). Bale je bio Englez koji se bio pridružio karmelićanima, ali je napustio Red nakon što je Inkvizicija pobila njegovu

obitelj (*Of the Five Plagues of the Church* [izvoran naslov *The Five Wounds of the Church*], grof Antonio Rosmini [katolički svećenik i papin savjetnik], 1848., eng. prij. prof. David L. Wilhelm, Russell Square Publishing, London, 1889.). Počeo je pisati kazališne komade i 1538. razvio je satirične pantomime u kojima je ismijavao lažnu svetost Katoličke crkve i «parodirao njene obrede i običaje na pozornici» (*The Comple-*

te *Plays of John Bale*, ur. Peter Happé, Boydell & Brewer, Cambridge, 1985.). Nakon javnog razotkrivanja isprazne prirode kršćanstva, «ljudi su se radovali što je došao kraj papinstvu i Crkvi» (*Of the Five Plagues of the Church*, op. cit.), ali kasniji kršćanski povjesničari popularnu kazališnu produkciju bijesno su zvali «ta odvratna satira», nepošteno tvrdeći da je ona bila uzrok otvorenog priznanja pape Lea (*De Antiqua Ecclesiae Disciplina*, Bishop Louis Dupin [katolički povjesničar], Paris folio, 1686.).

NASLJEDNICI PAPE LEA I PUSTOŠENJE RIMA

Katolički apologeti kažu da je Lea X. naslijedio «zaista pobožan papa», ali ne govore otvoreno zašto ili kako. Iz informacija o njemu kojima raspolazemo, čini se da ga je narod Rima ismijao i da se na prijestolju zadržao nešto duže od jedne godine. Konklava koja ga je izabrala, održana u vrijeme kad je pola Njemačke bilo zahvaćeno protestantskom pobunom, opisana je u *The Cambridge Modern History* katoličkog profesora F. H. Krausa kao «spektakl najsramotnije borbe frakcija ikada videne u papinstvu» (izd. 1902., natuknica «Konklave»). Sukobi izazvani pohlepom došli su do zasto-

Moramo razumjeti da mnogi drevni pape, koje su nam u novije vrijeme predstavljali kao dostojanstvenu gospodu potpuno neukaljanu svjetovnim interesima, nikada nisu postojali

ja, i Adriaan Florenszoon Boeyens (1459.-1523.), Nizozemac iz Utrechta koji nije govorio talijanski, izabran je za papu u odsutnosti. Kasnije je ušao u Rim kao papa Adrian VI. (1522.-23.), obećavajući reforme u Crkvi i govoreći: «Mi, prelati i svećenstvo, zastranili smo s pravog puta i dugo nije bilo nikoga koji je postupao ispravno, ne, nikoga» (*Secrets of the Christian Fathers*, biskup J. W. Sergerus, 1685, pretisak iz 1897., str. 227).

Budući da je za Rimljane bila uobičajena procedura da nakon papine smrti njihove kipove vuku kroz blato, novi je papa objavio bulu kojom je taj običaj proglašen nezakonitim. Nakon što su na to odgovorili opljačkavši njegovinski podrum, stanovnici Rima nasmrtno su ga ismijali. Umro je 14. rujna 1523., a Rimljani su dali oduška svojoj mržnji prema strancu kroz satirične plakate «na jeziku kakav se nije čuo od dana Bernarda od Clairvauxa» (u. 1153.) (*The Papacy*, George Weidenfeld & Nicolson Ltd, London, 1954, op. cit., str. 137-139). Kasnije je Crkva iskreno priznala da su papu Adriana VI «mrzili svi, a volio ga nije nitko», dodajući da je «u svakom pogledu, pontifikat posljednjeg netalijanskog pape bio samo epizoda» (ibid).

Sljedeća konklava trajala je 20 dana i kardinalima se toliko žurilo da prime još jednu rundu mita da su otparadirali do Sikstinske kapele odjeveni u pomodnu konjaničku odjeću, sa šeširima okićenim perjem, prslucima žarkih boja, ogrtačima, srebrnim ostrugama i lepršavim haljama. Giulio de Medici (1478.-1534.), nezakoniti potomak velike firentinske obitelji, dao je najvišu ponudu i postao papa Klement VII (1523.-34.). Pod njegovim pontifikatom 1527. Rim je pao.

To je izvanredna priča, koju zbog nedostatka prostora nećemo iznijeti u svim pojedinostima, a ipak predstavljajući još jednu malo poznatu epizodu u bizarnoj povijesti Kršćanske crkve. Papa Klement bio je jednako prijetvoran i nečastan u svom javnom ponašanju kao i njegov rođak papa Leo X, privukavši na sebe prijezir i mržnju svih koji su s njim imali posla. Njegovi ekscesi šokirali su Europu, a njegovi podmukli postupci i kukavičke prijekove doveli su do zauzimanja i pljačkanja Rima od strane kršćanskih trupa španjolskog kralja Karla V (1500.-58.; kasnije car Svetog Rimskog Carstva, 1530.-58.). Razjaren Klementovom perfidnošću, car je 6. svibnja 1527. pokrenuo svoju vojsku predvođenu kardinalima na grad, a napad je bio tako divljački da je stanovništvo Rima u osam dana s 98.000 svedeno na 32.000. U pokolju je stradalo 147 pripadnika vatikanske švicarske straže. Opet su papinski nepotizam i pohlepa za teritorijama Rimljanima donijeli stradanje: ovoga

puta, možda najgore pustošenje nekog velikog grada u povijesti. Rim je bio razoren, njegove crkve oskvrnute, blaga opljačkana, knjižnice pokradene, ljudi pobijeni, a redovnice silovane i mučene do smrti od strane onih koje je Crkva zvala «nevjernička rulja» (*Catholic Encyclopedia*, iud. Pecci, ii. str. 166).

Katolički pisci to su doveli u vezu sa suvremenom aktivnošću raznih crkvenih reformatora u dijelovima Italije i Klementovim odbijanjem da kralju Henriku VIII odobri razvod od Katarine Aragonske. Ali, rekao je kardinal Cajetan, «bio je to pravedan sud naroda ... papinstvo je nakon toga težilo postati 'idealnom vladom' pod duhovnim i obraćenim svećenstvom» (*Catholic Encyclopedia*, xii, str. 767-769). To je bilo desetljećima nakon razvikane crkvene «reformacije u glavi i udovima» koju je jamčio papa Aleksandar VI (*Catholic Encyclopedia*, xiv, str. 32-33). Tako su Augijeve stajale nakon dugo vremena bile počišćene; po sedmi put u izdanjima *Katoličke enciklopedije* zabilježeno je da je papinstvo «potonulo do svog najnižeg dna», ali je sada obećalo da će postati «idealna vlada», a Vatikan je priznao da «zahtjevi za reformom u Crkvi, u stvari, nisu bili neopravdani» (*Catholic Encyclopedia*, xiv, str. 264-265).

LAŽNA KNJIGA PAPA

Ono što bismo danas mogli nazvati «vanjskom politikom» papinstva tijekom našeg 631-godišnjeg pregleda donijelo je Italiji i Europi neizmjerne količine divljeg ratovanja i krvoprolića. Papinstvo je moguće osloboditi optužbe za divljaštvo samo na temelju toga što su pape bili odlučni po svaku cijenu stvoriti zemaljsko kraljevstvo s njegovim prihodima. Radeći na tom cilju, papinstvo je stvorilo povijest višestoljetne besprimjerne iskvarenosti i zločina, a kako bi sakrila tu činjenicu Crkva se opskrbila krivotvorenim knjigama o svojim papama koje su «mudre i korisne fikcije» («Contradictions in the Catholic Encyclopedias: A Record of Conflicts in Accredited Church Expositions», bojnik Joseph Wheelless [vojni tužitelj, SAD], *American Bar Association Journal*, 1930. [br. sv. nepoznat]).

Malo čitatelja zna koliko se otvoreno priznaje da su popularne katoličke

verzije povijesti papa sastavljene od falsifikata koji se i danas uvelike iskorištavaju u kršćanskim krugovima. Vatikan je svijet preplavio lažnim informacijama o svojim papama, među kojima su najbezočniji primjeri slavna, ili zloglasna, *Knjiga papa (Liber Pontificalis)* i *Liberijev katalog*, oba poznata po svojim lažnim pričama o ranim i mitskim «Petrovim nasljednicima» (*Catholic Encyclopedia* ix, pp. 224-225; također izd. Pecci, ii, str. 371). Te nam knjige pružaju zbirku hvalospjevnih tirada o pontifikatima krotkih i pobožnih papa, od kojih mnogi nikada nisu postojali, i ostavljaju dojam neiskrene prostodušnosti koja tako često zabavlja čitatelja.

Knjiga papa službeno je djelo o papama, napisano i čuvano u Vatikanu. U uvodu knjige se tvrdi da «čuva za buduće naraštaje svete živote i čudesna djela poglavara Univerzalne crkve» (*Catholic Encyclopedia*, ix, str. 224). Međutim, ako pažljiv čitatelj baci pogled na sinopsise svih papa, vidjet će da Crkva ne zna baš ništa o papama iz prvih šest ili sedam stoljeća, nijedan od njih nije jasno definirana povijesna ličnost. Sažeci o papama ukrašeni su službenim ozračjem svetosti, ali svećenik bolandist, otac Delehay, vodeći katolički istražitelj ovakve literature, rekao je kako «nema baš nikakvih dokaza da se papinske genealogije temelje na ranijim izvorima» (*The Legends of the Saints*, otac Delehave, 1907. engl. izd., citirano i objašnjeno u *The Popes and Their Church*, dr. Joseph McCabe, C. A. Watts & Co., London, 2. izmijenjeno izd., 1924., str. 13).

Jednostavno rečeno, stoljećima nije bilo kršćanskih papa; oni su bili mitraistički rimski oci, i «vođa [mitraističkih] otaca, neka vrsta pape, koji je uvijek živio u Rimu, zvao se Pater Patrum» (*Catholic Encyclopedia*, x, str. 402-404). Neki su se čak zvali po zoroasterskom bogu. Izvrstan je primjer papa Hormisdas (514.-523.), što je perzijsko ime Ahura Mazde. O njemu je Crkva rekla: «njegovo ime predstavlja zanimljiv problem», dodajući ovaj neobičan komentar: «Sv. Hormisdas svoju kanonizaciju duguje neslužbenoj tradiciji» (*The Popes: A Concise Biographical History*, Burns & Oates, izdavači Svete Stolice, London, 1964., str. 81). «Znatan broj njegovih nepokornih biskupa»

bili su štovatelji Ahura Mazde, podržavajući mitraističku doktrinu (ibid.). Moramo razumjeti da mnogi drevni pape, koje su nam u novije vrijeme predstavljali kao dostojanstvenu gospodu potpuno neukaljanu svjetovnim interesima, nikada nisu postojali. Crkva je priznala da njene papinske biografije (*Knjiga papa* i *Liberijev katalog*) nisu objektivni zbornici o pobožnim ljudima velike erudicije, nego neistinite krivotvorine: «Povijesne kritike dugo su se bavile ovim drevnim tekstom na iscrpan način ... posebno posljednjih desetljeća» (tj. potkraj 1800-ih i početkom 1900-ih) (*Catholic Encyclopedia*,

Tijekom 16. i 17. stoljeća Vatikan je pojačao svoje zataškavanje i uposlio nepoznate manirističke umjetnike na izradi pobožnih portreta papa iz prošlih stoljeća

v, str. 773-780; također ix, str. 224-225, passim) i utvrdile da su «povijesno neobranjive» (ibid., passim).

Crkva je priznala da je *Knjiga papa* lažan zapis, retrospektivno sastavljen u obmanjujućem stilu većine svećeničkih djela. To priznanje nalazimo u *Katoličkoj enciklopediji*:

«U većini kopija rukopisa na početku se nalazi neistinito dopisivanje između pape Damasusa I. [366.-383.] i sv. Jeroma [oko 347.-420.]. U srednjem vijeku vjerovalo se da su ta pisma autentična. Duchesne [papinski povjesničar, 1584.-1640.] temeljito je i uvjerljivo dokazao da je prvi niz biografija, od sv. Petra do Feliksa III [IV, u. 530], bio sastavljen najkasnije u vrijeme Feliksovog nasljednika Bonifacija II [530.-532.]. Sastavljači *Knjige papa* također su koristili neke povijesne zapise, veći broj apokrifnih ulomaka [npr. Pseudoklementinska priznanja], *Constitutum Sylvestri*, lažne Odluke navodnog 'Sabora 275 biskupa pod Silvestrom', itd., i *Rimske priče o mučenicima* iz petog stoljeća. Konačno, sastavljači su nasumce po svom popisu papa razbacali papinske dekrete uzete iz neautentičnih izvora; također su ranijim papama pripisali liturgijske i disciplinske propise iz šestog stoljeća. Autori su bili rimski svećenici, a neki su bili povezani s Rimskim sudom ... u *Knjizi papa* zapisano je da su pape izdali dekrete koji su izgubljeni,

zametnuti ili možda nikada nisu ni postojali. Kasniji pape iskoristili su priliku i otkrivali lažna papinska pisma korisna za trenutnu situaciju, pripisujući ih papama čije je ime bilo spomenuto u *Knjizi papa*» (*Catholic Encyclopedia*, v, str. 773-780, i ix, str. 224-225, passim; u vezi s krivotvorenom *Knjigom papa*, pogledati i *Annales Ecclesiastici*, op. cit., folio xi, te *De Antiqua Ecclesiae Disciplina*, op. cit.)

Time je dokazana neautentičnost *Knjige papa* i namjerno predstavljanje njenog izmišljenog sadržaja. Engleski teolog i deist Anthony Collins (1676.-1729.), u

svom slavnom djelu *Discourse of Free-thinking* (1713.), opširno je raspravljao o količini površne literature koja cirkulira u kršćanstvu. Rekao je (str. 96): «Ukratko, takve su prijevare vrlo česte u svim knjigama koje su objavili svećenici ili svećenički ljudi. Jer sigurno je da se pozivaju na ranija djela koja su i sama bila lažna, krivotvorena, osakaćena i iskrivljena, s glavnim razlogom da podrže svoje vjerske stavove podlom domišljatošću.»

Žar kojim u današnje vrijeme suzbijaju, krivo interpretiraju, falsificiraju i skrivaju pravo ponašanje papa, čiji lik nijedan nekršćanski povjesničar ne poštuje, čini krivnju nasljednika Crkve jednako velikom kao i onih koji su stvorili taj sustav.

Tijekom 16. i 17. stoljeća Vatikan je pojačao svoje zataškavanje i uposlio nepoznate manirističke umjetnike na izradi pobožnih portreta papa iz prošlih stoljeća. Nakon što je na Koncilu u Trentu donesena odluka o potrebi za standardiziranim biblijskim slikama, kardinal Charles Borromeo, koji je jedno vrijeme bio osobni pomoćnik pape Siksta V (1585.-90.), tijekom Prvog provincijskog koncila (1565.) predložio je zabranu slikanja kršćanskih likova bez službene dozvole od strane Crkve. Prijedlog je prihvaćen, i od tog vremena umjetnici su morali imati pismenu dozvolu Umjetničkog cenzora Svete Stolice za pitanja stvaranja kršćanske

ikonografije. Imenovani su biskupi koji su umjetnike poučavali standardnom prikazivanju određenih tema iz Evandjelja, pa oni nisu smjeli raditi bez odobrenja Crkve. Tako su, nemajući izbora, autori portreta papa namjerno i neprestano unosili blage crte u fizički izgled papa koji su, u stvarnosti, bili «ljudi sumnjivih karaktera» (*Catholic Encyclopedia*, izd. Pecci, i, str. 326). Te slike pojavljuju se u modernim knjigama i samo su kreacije umova umjetnika, jer do 16. stoljeća «nisu postojali autentični portreti papa» (*The Popes: A Concise Biographical History*, op. cit., str. 16).

ZAKLJUČAK

Tako smo u našoj potrazi za «medom i mlijekom» kršćanstva praktično tek zagreblili površinu povijesti papinstva kako ju je zabilježila sama Crkva. Ovaj je članak tek kratka skica o nekolicini papa od ukupno 264 navedena u djelu *Pape: Sažeta biografska povijest* (*The Popes: A Concise Biographical History*,

Većina katolika ne zna pravu priču o povijesti Crkve, niti o gruboj i bezbožnoj prirodi njihovih papa. Ali kada zavire preko barijera koje je podigla katolička hijerarhija vide da je povijest uzvišene i autoritativne pasivnosti papa izgrađena na lažima

op. cit), pročišćenom prikazu njihovih života koji suptilno izbjegava detaljnu raspravu o stoljećima drugih papa. Dokumentiranje mračnih osobina duge linije papa s imenima kao što su Adrian, Leo, Klement, Benedikt, Bonifacije, Grgur, Inocent, Celestin, Pio, Aleksandar, Eugen, Urban i Ivan, izvan je ograničenog okvira ove kritike.

Ovdje nije moguće elaborirati beskrajne političke ratove i pokolje koje su papinske upute stoljećima radosno poticale, niti o neizmjerne krvoločnosti i pohlepi omražene Svete inkvizicije i beskonačnom nizu papa ubojica, naoružanih kurija i prelata ogrezlih u krvi. Također nije moguće reći nešto više o papi koji je sebe zvao Lucifer, i drugom koji je koristio sredstva iz vatikanske riznice za stvaranje najbolje ergele u Europi.

Tu je i slabo poznata priča o Alberiku III, grofu od Tusculuma, koji je kupio

papinstvo za svog dvanaestogodišnjeg sina Teofilaktusa (Benedikta IX; pogledati prvi dio) i drskosti moderne Crkve koja ga je ovako opisala:

«...jedan od mladih papa, nakon formalnog razmatranja jednoglasno izabran od strane posebne komisije na radost oduševljenih kardinala, koji su svi bili legitimno imenovani. Kardinalski komornik objavio je izbor pape oko osam sati ujutro prvoga dana, a nakon toga su mu kardinali po prvi put izrazili odanost ili štovanje (*adoratio*). Nakon konklave konklavistima su dodijeljene određene počasti i novčana naknada.» (*Catholic Encyclopedia*, izd. Pecci, iii, str. 255)

Također ćemo za drugi put ostaviti priču o konklavi koja je za papu izabrala kardinala koji je prije toga užasnio Europu naredivši 1379. masakr svakog muškarca, žene i djeteta u talijanskom gradu Ceseni. Divljačke misli iza tog strašnog događaja otkrivaju pravu pri-

rodu i motive čovjeka na čelu kršćanstva; ta je priča hladan izazov etici i pretenzijama Crkve. Iz tih i sličnih djela očigledno je da su pape vjeru svojih sljedbenika shvaćali samo kao posebnu vrstu ludosti.

Crkva tvrdi da je postupcima svih papa upravljao Sveti Duh, uz neizravnju, ali djelotvornu pomoć podmićivanja, vojski, ratnih brodova i oružja. Moć papinstva oslanjala se na «pravo mača» (bula *Unam Sanctam*, Bonifacije VIII, 18. studenog 1302.; pregled u *Catholic Encyclopedia*, xv, str. 126), što Rimska crkva danas nedvosmisleno tvrdi u svom ezoteričnom Kodeksu kanonskog prava. Poučno je čitati priče iz Novog zavjeta u kojima Isus Krist definira svoju misiju: «Nisam došao donijeti mir, nego mač» (Matej 10:34) i naređuje svojim sljedbenicima da se naoružaju (Luka 22:36). Povijest papinstva otkriva da su pape poslušali

li Isusov savjet, jer su u Kristu tražili odvratno opravdanje za korištenje mača i paklene principe preko tisuću godina neobuzdane zločinačke aktivnosti. Pape, izvršitelji «izopačenog i neumjerenog praznovjerja» (*Meditacije*, rimski car Marko Aurelije, oko. 180) koje moderna Crkva predstavlja kao središte ljubavi i mira, u stvarnosti su često bili razvrtni vojni stratezi, ravnodušni prema kršćanskom moralnom zakonu.

Što god mislili o odlučnosti papa da zadrže ili prošire svoju svjetovnu moć, ne može se pronaći nikakvo opravdanje za njihov nepotizam ili iskvarenu prirodu samog njihovog položaja. Kardinal Roberto Francesco Romulus Bellarmino (1542.-1621.) priznao je te istine rekavši da je «papinstvo umalo eliminiralo kršćanstvo», a kasnije je učeni francuski enciklopedist Denis Diderot (1713.-83.) u svoju *Encyclopédie* dodao:

«Od svog začetka u sirotinjskom i prljavom naselju izvan rimskih zidina, između trošnih zgrada koje su okruživale suprotnu obalu Tibera i protezale se do rubova močvarnog Ager Vaticanusa [Vatikanskog polja] nalazila se kolijevka Papinske crkve... razvila se u *chronique scandaleuse* [kroniku skandala] i njeno preživljavanje tjera na razmišljanje o neobičnom karakteru ljudske prirode koja jednom sustavu pogubnom za dobar moral dopušta da postoji. Takva se veza u najboljem slučaju može smatrati razlogom za nevjerovanje. Studentima prave povijesti činjenice su toliko notorne da su veza papinske hijerarhije s brutalnošću i podmuklošću, i namjerno zanemarivanje reforme, suočeni s ozbiljnim izgledima za duhovnu propast katoličke vjere.»

U našem današnjem popustljivom dobu neki crkveni pisci pokušali su pročistiti karakter papa iz prošlosti, ali dr. Ludwig Pastor (1854.-1928.), njemački katolički povjesničar papinstva, otvoreno je priznao razmjere njihove bezbožnosti, primijetivši da su »dokazi protiv naših Svetih Otaca toliko čvrsti da je nemoguće popraviti njihovu reputaciju» (*History of the Popes from the Close of the Middle Ages*, Ludwig Pastor Freiherr von Campersfelden; citirano u *A History of the Popes*, dr. Joseph McCabe, op. cit., sv. 2).

Ovo je detalj s vrata do kapele Corsini kod Lateranske bazilike u Rimu. Papa Klement XII (1730.-40.) naredio je izgradnju kapele i nazvao ju po svojoj obitelji (on je bio Lorenzo Corsini, r. 1652.). U svom dokumentu *Verbo Dei* hvalio je pontifikat Benedikta IX, 12-godišnjeg sina grofa od Tusculuma, ukrašivši likom mladog pape vrata (*The Popes and Their Church*, Joseph McCabe, Watts & Co., London, 1933). (© Filmska knjižnica rimskih starina, Milano, Italija)

Golema duhovna moć koju pape posjeduju, za koju se govori da je tako dragocjena kršćanima, dovela je do najrazvratnije, najokrutnije i najnečasnije organizacije poznate u povijesti civilizacije. Apologet koji svojim čitateljima kaže da su pape bili pozitivna konstruktivna sila flagrantno se suprotstavlja povijesnim

činjenicama.

The Cambridge Modern History, najmjerodavniji autoritet, kaže da je «svijet rijetko vidio tako iskrivljene moralne standarde kao što su oni koji su prevladavali pod papama u posljednjim godinama srednjega vijeka» (sv. 1, str. 673). Tome bi se moglo dodati mišljenje ovog

autora, temeljeno na mnogim godinama istraživanja, da su pravi razmjeri sramote papinstva bili neprekinuti od vremena prije cara Svetog Rimskog Carstva Karla Velikog (u. 814.) do dugo nakon Koncila u Trentu (1545.-63.) i daju je iskorijenio tek pritisak protestantizma.

Većina katolika ne zna pravu priču o povijesti Crkve, niti o gruboj i bezbožnoj prirodi njihovih papa. Ali kada zavire preko barijera koje je podigla katolička hijerarhija vide da je povijest uzvišene i autoritativne pasivnosti papa izgrađena na lažima.

Današnje tvrdnje da su pape poticali mentalno buđenje Europe posebno je drsko iskrivljavanje činjenica. Svijet saznaje da je papinstvo, umjesto da je vodilo Europu putem prema civilizaciji, čak i u svojim najboljim predstavnicima inauguriralo stoljeća sukoba i degradacije.

Papinski položaj jedinstven je u povijesti religije, ne samo po visokom udjelu nečasnih ljudi koji su sjedili na papinskom prijestolju, nego i po krvi koju je prolio u obrani svoje moći, neistinitosti njegove reputacije i povijesti izdaja vlastitih ideala.

0 AUTORU:

Australac Tony Bushby postao je izrazito uspješan poslovni čovjek i poduzetnik vrlo rano u svom životu. Osnovao je izdavačku kuću za magazine i proveo 20 godina istražujući, pišući i izdajući vlastite magazine, prvenstveno za tržišta Australije i Novog Zelanda.

Zbog svojih snažnih duhovnih uvjerenja i zanimanja za teme koje se tiču metafizike, Tony je razvio dugogodišnje odnose s brojnim udruženjima i društvima širom svijeta. Bio mu je dopušten pristup rijetkim biblijskim rukopisima u arhivima brojnih privatnih biblioteka i muzeja. Autor je knjiga *The Bible Fraud* (2001.), *The Secret in the Bible* (2003., izvadak «Drevni gradovi pod pijeskom Gize» objavljen u 1. broju hrvatskog izdanja Nexusa) i *The Crucifixion of Truth* (2005.). Njegove knjige dostupne su preko Nexusovih ureda i web-lokacije Joshua Booksa na <http://www.joshuabooks.com>.

Budući da Tony Bushby odlučno štiti svoju privatnost, sva korespondencija s njim vodi se preko magazina Nexus, na PO Box 30, Mapleton Qld 4560, Australija, faks: +61 (7) 5442 9381.